

Dundadznieks

Nr. 1 (218) 2017. gada 16. janvārī

Dundagas novada pašvaldības izdevums

www.dundaga.lv

Redaktora vārdi

Par īsto PVN jeb Vairāk nekā prasa

Pirms daudziem gadu desmitiem lasīju, ka Japānā esot tāds streika veids — ļaudis ierodas darbā un precīzi izpilda to un tikai to, kas darba aprakstā minēts. Piesieties nevar, bet izrādās, ka ar tādu attieksmi pamazām viss iet grīstē. Gada pēdējā *Dundadzniekā* un arī šajā vairāki mūsu rakstos pieminēti cilvēki saka pretējo — tikai tad, kad izdarām vairāk nekā no mums prasa, notiek progress. Turklāt tas ir patiesi ne vien darba lietās, bet arī un jo īpaši attiecībā, patiesībā — visā mūsu dzīvē. Pro-

tams, tas cieši saistās ar vidi, kas skubina vai bremzē darboties. No otras puses, ikkatrs esam savas vides daļa un to veidojam... Jā, bet, ilgstoši dzīvojot ar «vairāk nekā prasa» attieksmi, viegli pārkāpt robežu, aiz kuras sākas izdegšana? Domāju, ka te katram pašam jājūt vienkāršs signāls. Kamēr daru ar prieku, kamēr grūta darba beigās gribas uzdziedāt, tikmēr viss ir kārtībā.

Latvieši esot dziedātājtauta?

Alnis Auziņš

2. lpp. **Kolkas ūdensapgāde — nemitīgs process un kopdarbs.**
4. lpp. **Biznesa inkubators gaida dundadzniekus!**
5. lpp. **Vidusskolas pašpārvaldes vadītāja Agnese Bērzkalne.**
6. lpp. **Interesu izglītības studija *Māksla*.**
8. lpp. **Ar smeķi un pēcgaršu. Mazirbes *Stūrīšos—Brankos*.**
9. lpp. **Gan lielas, gan veselīgas.**

Lielākie iecerētie pasākumi*

2017. gads kultūrā lielā mērā paies Dundagas pagasta 150. gadadienas zīmē (sk. 7. lpp.). Šajā notikumā iesaistīsies arī citas pašvaldības iestādes, skolas, bibliotēkas, bērnudārzs, muzejs, ceļot gaismā nezināmus vai piemirstus faktus no pagasta 150 gadu garās vēstures, lai daudzīnātu savu novadu visu gadu kopīgi rīkotos pasākumos.

Dundadznieki pils zāles remonta dēļ pasākumus iecerējuši no februāra. Būs dažādi kultūras piedāvājumi, kuros piedalīsies Dundagas Mākslas un mūzikas skolas audzēkņi. Ja maciņš ļaus, piepildīsies vēl kādas papildu ieceres.

Arī kolcinieki līdztekus šajā lappusē lasāmajam plāno viesmākslinieku koncertus un izrādes, rādīs jaunākās filmas, rīkos tikšanās ar interesantiem cilvēkiem. Uz tikšanos!

Janvārī

Dundagā 14. I Ziemas jampadracis.

Kolkā. 6. I novada dubultspēļu turnīra novusā pirmais posms. 13. I novada dubultspēļu turnīra novusā otrais posms. 20. I novada dubultspēļu turnīra novusā trešais posms. 28. I novada sacensības galda tenisā.

Februārī

Dundagā koncertēs Ventspils Mūzikas skolas audzēkņi, iecerētas amatierateātru izrādes, deju cienītājus iepriecinās dejotāji (datumus precizēs). 4. II novada sacensības galda tenisā. 17. II Kubalu skolā-muzejā skolas laiku atmiņu stāstu vakars pie skursteņnama ugunskura. 18. II Dundadznieku kauss volejbolā.

Kolkā 2. XII vakarēšana. 3. II individuālo sacensību novusā pirmais posms. 10. II individuālo sacensību novusā otrais posms. 17. II individuālo sacensību novusā trešais posms.

Martā

Dundagā 18. III *Dziesma manam novadam*. Izrādes ar tautā iemīļotu aktieru piedalīšanos (datumus precizēs).

16. III leģionāru atceres diena. 18. III kino pēcpusdienā Kubalu skolā-muzejā. 25. III Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena.

Kolkā 11. III *Dziesma manam novadam*.

Aprīlī

Dundagā 1. IV Joku diena. 16. IV Lielā diena.

Kolkā 8. IV stāvizrāde jeb *Stand-Up* komēdija. 15., 16. IV putnu vērošana Kolkasragā. 16. IV Lieldienu pasākums, danči un rotaļas ar Edgaru Liporu un grupu *Trejdeviņi*. 22. IV pensionāru atpūtas vakars, pensionāru padomei *Sarma* un ansamblim *Sarma* — 20. Sacensības galda tenisā (datumu precizēs).

Maijā

Dundagā 20. V ģimeņu pasākums. Sumināsim čaklākos skolēnus un pedagogus par sasniegumiem mācībās, sportā, mūzikā, mākslā. 20. V Muzeju nakts Kubalu skolā-muzejā.

Kolkā 4. V Baltā galdauta svētki, ģimeņu vakars. 4. V Koklētāju festivāls: koncerti baz-

nīcās, noslēguma koncerts Kolkas tautas namā. 20. V nūjošana Kolkasragā.

• *Vai gads būs balts no abiem galiem, kā sacījis dzejnieks, to redzēsim tikai 2017. gada izskaņā.*

Jūnijā

Dundagā 3. VI sporta diena bērniem. 3. VI Slīteres Ceļotāju diena kopā ar sezonas atklāšanu parka estrādē — amatiermākslas kolektīvu koncerts un zaļumballe ar *Rumbas kvartetu*. Ceļotāji turpina ceļot arī 4. VI. Novada čempionāts pludmales volejbolā (datumu precizēs). Ieskandināsim Jāņus (datumu precizēs).

Kolkā Jāņu ielīgošana. 23., 24. VI līvu ugunskuri liedagā.

Jūlijā

Dundagā 7.–9. VII novada atklātais šaha čempionāts *Dundagas torņi*. 15. VII Dundagas pagasta 150 gadu jubilejas galvenais pasākums — visu dienu daudz dažādu norišu, koncerts un balle. 30. VII festivāla *Rojal* rīkotāji pils pagalmā rādīs jaunākās, populārākās filmas. Novada čempionāts pludmales volejbolā (datumu precizēs).

Septembrī

Dundagā 1. IX Zinību diena. 9. IX novada sacensības pludīņmakšķerēšanā. 9. IX Spēka diena. 17. IX–23. IX Eiropas Sporta nedēļa. 22. IX Olimpiskā diena. 29. IX Skolotāju diena.

Kolkā 17. IX–23. IX Eiropas Sporta nedēļa. 22. IX Olimpiskā diena. Dzejas diena un Miķeļdienas tirgus (datumu precizēs). 30. IX, 1. X Eiropas putnu vērošanas dienas Kolkasragā.

Oktobrī

Dundagā 1. X Senioru diena ar koncertu. Piemiņas koncerts Ernestam Ābolam (datumu precizēs). 28. X Leģendu nakts.

Kolkā novada sacensības jūras makšķerēšanā. Pensionāru atpūtas vakars. (Datumus precizēs.)

Novembrī

Dundagā 11. XI Lāčplēša dienu. 17. XI valsts svētki. Novada sacensības zolitē (datumu precizēs).

Kolkā 11. XI Lāčplēša diena. 18. XI valsts svētki. 18. XI Līvu karoga svētki.

Mazirbē 18. XI Līvu karoga svētki. Puzuru festivāls (datumu precizēs).

Decembrī

Dundagā 1. XII pils egles iedegšana. Ziemassvētku koncerti, eglītes ciemos pirmskolas vecuma bērniem (datumus precizēs.). 31. XII kopīga Jaunā gada sagaidīšana pili Jaungada ballē. Ziemassvētku turnīrs zolitē. Gada noslēguma pasākums sportistiem. (Datumus precizēs.)

Kolkā 7. XII ciema egles iedegšanas svētki. Ziemassvētku koncerti (datumus precizēs). 30. vai 31. XII Vecgada balle.

Tūrisms: tel. 63232293, 29444395 (Dundagas novada Tūrisma informācijas centrs), 28385025 (Slīteres Nacionālais parks), 29149105 (Kolkasrags).

Kultūra: tel. 63237859, 22021270 (Dundagā), 26385025 (Kolkā), 20383578 (Mazirbē biedrība *Randalist*), 26159870 (Līvu savienības grupa).

Interneta adreses: www.dundaga.lv, www.kolka.lv, visit.dundaga.lv, www.kubalmuz.lv, sliteresdiena.wordpress.com, www.kolkasrags.lv, www.daba.gov.lv

* Iecerētais plāns var mainīties. Avīzes nodošanas laikā vēl nebija apstiprināts jaunais budžets.

Dundadznieka foto

Gada sākumā

14. I plkst. 11.00 pie *Lielās skolas «Ziemas jampadracis Dundagā 2017»*. Tas notiks par godu Pasaules sniega dienai, kas ir Starptautiskās slēpošanas federācijas ikgadējs sniega festivāls bērniem un ģimenēm. Dundagā ikviens vairākas stundas izbaudīs ziemas priekus dažādās nodarbēs un sacensībās. Par jautru gaisotni gādās *Mozis* jeb Mareks Mozoļevs. Pušķojiet un rotājiet ragaviņas, lai piedalītos Ragaviņu parādē. Balsojot noteiksim 3 labākās. Uzvarētājiem pārsteiguma balvas.

25. II Dundagā notiks mazo vokālistu dziesmu konkurss *Dundagas balss pavēlnieks 2017*. Konkursa mērķis ir veicināt pirmskolas un skolas vecuma bērnu muzikālo spēju attīstību. Dalībniekus vērtēs trīs vecuma grupās: 2–3 gadi, 4–7 gadi, 8 gadi un vecāki. Dziesmas palīdzēs sagatavot muzikālie pedagogi skolās, bērnudaržā un Dundagas Mākslas un mūzikas skolā. Pieteikties pa tel. 22021270. Patīkamu gatavošanos un veiksmi konkursā!

Skaidro lietpratējs

Tikai ar ieinteresētību, tikai kopīgiem spēkiem

Pagājušā gada nogalē par SIA *Kolkas ūdens* valdes locekli kļuva Ivo Bordjugs. Ja paskatāmies nesenā pagātnē, tad — gada laikā ceturtais valdes loceklis. Vēlot Ivo grūtajā darbā sekmes, lūdzu Kolkas ūdenssaimniecības jauno pārzinātāju izklāstīt savu redzējumu.

— Īsi iepazīstinot ar sevi, lūdzu, pastāstiet par apsvērumiem, kāpēc piekritāt kļūt par SIA *Kolkas ūdens* valdes locekli?

— Esmu dzimis un audzis Kolkā. Studiju laikā un pēc tām vienpadsmit gadus dzīvoju un strādāju Rīgā. Tomēr man sirdij tuva ir dzimtā puse, jūra un mežs, Rīgā tā arī neiesakņojos. Pateicu sev, ka vēlos dzīvot Kolkā. Atgriezies šeit strādāju dažādus saimnieciskos darbus, līdz nāca piedāvājums no SIA *Kolkas ūdens*.

Kāpēc man šo darbu piedāvāja, un kāpēc es tam piekritu? Pirmkārt tāpēc, ka šī ir tehniska joma, saistīta ar daudzu tehniskas dabas jautājumu risināšanu. Esmu ieguvis tehnisku profesionālo izglītību, gan mācoties Kandavā, gan studējot Rīgas Tehniskajā universitātē Mašīnzinību un transporta fakultātē. Šajā nozarē galvaspilsētā arī strādāju vairākus gadus.

Otrkārt, man vienmēr ir gribējies darīt kaut ko dzimtās Kolkas labā, un šo saskatu kā iespēju ko noderīgu paveikt — ūdenssaimniecībā.

Kolkas katoļu baznīcā esmu draudzes vecākais. Šajā mācību gadā vienu dienu nedēļā pasniedzu mājturību 5.–9. klašu zēniem Rīgas Katoļu ģimnāzijā.

— Jā, skaisti ir atgriezties un strādāt dzimtajā vietā. Bet konkrētā joma Kolkā nav tā vieglākā, varbūt pat grūtākā, un objektīvie apstākļi tā savijušies ar subjektīvajiem, ka, no malas raugoties, šķiet, grūti atšķetināmi. To netieši apliecina arī jūsu priekšgājēju pūliņi un valdes locekļu maiņas. Droši vien to visu ļoti labi apzinoties, jūs tomēr piekritāt. Tātad jābūt pārliecībai, ka varat grūto lietu atrisināt.

— Kā lai pasaka... Vienmēr ir viegli darīt darbu, kurā viss ir labi iekārtots un noris gludi. Šis tiešām ir liels izaicinājums. Bet, kā jau minēju, man tiešām rūp lietas, kas notiek Kolkā. Lai ciema ūdenssaimniecība veiksmīgi darbotos un būtu rezultāti, vispirms ir jābūt tajā visā patiesi ieinteresētam. Tad arī padoms nāks un lietas risināsies.

Protams, apzinājos, uz ko parakstos, un pēc tam, kad piekritu, vairāki Kolkas iedzīvotāji tā arī novēlēja: «Lai tev Dievs stāv klāt un palīdz šai darbā!»

— Labi, mēģināsim konkretizēt. Cik ilgu laiku jūs strādājat Kolkas ūdenī? Kas vēl ietilpst jūsu štatā?

— Strādāju nepilnus divus mēnešus, un vēl daudz kas apgūstams. (Mēs sarunājamies 22. XII. Red.) Grāmatvedībai izmantojam ārpalpojumu, uz vietas ir lietvede kasiere un divi tehniskie darbinieki.

— Pirms mūsu sarunas pārlūkoju vecajā gadā par Kolkas ūdeni un Kolkas ūdeni rakstīto. Viena liela lieta, kas itin kā aktualizēja šo jautājumu, — jo svarīgam tam vajadzētu būt visu laiku —, bija tarifu jautājums. Pēc lielās tikšanās novada domē 2016. gada sākumā pašvaldība to atrisināja.

— Jā, un gribu uzsvērt, ka iedzīvotājiem tādēļ nebūs jācieš, jo arī jaunajā gadā pašvaldība mūs atbalstīs ar dotāciju. Tas, protams, neatrisina visas samilzušās problēmas.

— Pērnā gada sākumā apspriedēs izskanēja prasība pēc stratēģijas, kas acīmredzot tolaik nebija vai nebija pilnīga. Ko jūs šajā ziņā saņēmat mantojumā, kāds stāvoklis ir pašlaik?

— Savu stratēģijas aprakstu man atstāja iepriekšējais valdes loceklis Juris Apses. Esmu ar to iepazīnis. Protams, man ir savs skatījums daudzos jautājumos — pagaidām vēl manā galvā. Gada pirmajā pusē tā jāuzliek arī uz papīra. Vispirms jau, lai pašam būtu struktūra un vīzija, pēc kā vadīties. Protams, arī deputātu zināšanai. Viņiem tas

ir svarīgi, lai tad, kad vajag, varētu pieņemt izsvērtu lēmumu.

— Ja reiz pieminēti tautas kalpi, tad kas būtu vajadzīgs no pašvaldības vadības, no deputātiem, lai lietas ietu uz augšu?

— Sapratni, ka šajā jomā Kolkā patiešām ir slikti, ka līdzekļus un atbalstu vajag. Ir jāpalīdz, esam taču viens novads. Viens cilvēks šo problēmu nevar atrisināt. Tāpat arī nevar visu laiku cīnīties tikai ar sekām, ir jārod pastāvīgs un ilglaicīgs risinājums.

— Stratēģisks un politisks jautājums: Juris Apses pauda ideju, ka saimnieciskie darbi Kolkā jāpievieno Kolkas ūdenim. Pamatojums: iedzīvotāju ciemā ir pārāk maz, tāpēc, sniedzot tikai viena veida pakalpojumu vien — nodrošinot ar ūdeni un kanalizāciju —, SIA spēj vārgi izdzīvot.

— Ir skaidrs, ka tikai ar pamatpakalpojumu sniegšanu Kolkas ūdens spēj tikai izdzīvot, nevis attīstīties. Taču nevaru spriest par saimniecisko darbu pievienošanu Kolkas ūdenim, jo man nav zināmi šāda iespējamā risinājuma plūsi un mīnusi, argumentācija, potenciālais budžets u.c. faktori. Turklāt tas tiešām ir politisks jautājums un domes lē-

• Ivo Bordjugs: «Vislabāk jūtos Kolkā, kur jūra un mežs».

Elizabetes Bordjugas foto

mums.

— Vēl viena stratēģiska iecere bija pērn vairākkārt apspriestā iespējamība veidot jaunu urbumu.

— Šis jautājums joprojām ir ļoti aktuāls, jo vecie ciema urbumi, kas veidoti 70. gadu beigās, savu laiku ir nokalpojuši.

— Bija arī runa, vai vispirms neizdarīt kontrolurbumu.

— Taisnība, tomēr, pirms izdarīt kontrolurbumu, ir jākonsultējas ar speciālistiem, lai saprastu, kur un kādā dziļumā ūdens ir pieejams, jo arī kontrolurbums krietni izmaksātu.

— Atceros, ka vienā tikšanās reizē speciālisti minēja «kamieļa muguru». Tāds Kolkas apkaimē esot pazemes reljefs, kas visu šo lietu apgrūtina.

— Esmu par to dzirdējis, tāpēc vēlos vairāk iedziļināties šajā jautājumā, tikties ar profesionāliem — ģeologiem, lai pieņemtu pareizāko lēmumu. Tas būtu ārpalpojums, kam arī jārod finansējums.

— Ja tas veiksmīgi izdodas, tad Kolkai nākotnē būtu principiāli cita ūdens ieguve?

— Jā, tas būtu arī cits ūdens ieguves dziļums, ražīgums, kā arī jauna ūdens kvalitāte.

— Atminos, ka zinātnieks Jānis Prols gan teica, ka otru urbumu vajadzētu rezervē-

Atgādnei

Pērn SIA *Kolkas ūdens* un Kolkas ūdens jautājumiem esam pievērsušies vairākās plašās publikācijās. Kopā īsi atcerēsimies!

Janvārī, informatīvā izdevuma *Dundadznieks* redaktora aicināti, domes ēkā pulcējās SIA *Kolkas ūdens* valdes loceklis Aigars Kehers, Kolkas pagasta pārvaldes vadītājs Aldis Pinkens, deputāti Gunta Abaja, Guntis Pirvits, Ansis Roderts, Aldons Zumbergs un domes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns. Kolcnieku sašutumu bija izraisījis jaunais tarifu plāns, kas no marta paredzēja ievērojami paaugstināt maksu par ūdeni. Tas no vienas puses. No otras, attīrītais ūdens, plūstot pa vecajiem, piesārņotajiem cauruļvadiem, kļūst netīrs, nelietojams. Tāpēc galvenie jautājumi bija: vai ir iespējas nomainīt maģistrālos tīklus, to formulējot kā valsts mēroga problēmu, un kā iedzīvotājiem kompensēt tarifu pieaugumu?

Tāpat izskanēja prasība pēc uzņēmuma attīstības stratēģijas, deputāti sprieda par resursiem uzņēmuma darbības nodrošināšanai, par to, ka SIA *Kolkas ūdens* ir vismaz minimāli jāpelna, ka jābūt priekšsēdētāja vietniekam kapitālsabiedrību jautājumos.

Janvāra beigās Kolkā par šiem jautājumiem iedzīvotāju sapulcē uzstājās domes priekšsēdētājs un SIA *Kolkas ūdens* jaunais vadītājs Gints Muskars, solot pusotra divu gadu laikā ūdens jautājumu atrisināt un tikt galā arī ar tiem, kas par ūdeni nemaksā.

Februārī darba apspriedē domes ēkā piedalījās arī ģeoloģijas zinātni doktors Jānis Prols, atgādinot, ka par Kolkas ūdensapgādi ir spriests vismaz pēdējo pusgadsimtu. Viņš uzsvēra, ka pašreizējā ūdens attīrīšana iz-

maksā ļoti dārgi, tāpēc lika pie sirds apsvērt iespēju nākotnē izdarīt jaunu urbumu un attīrīt minerālūdeni. Tam piekrita arī G. Muskars, piebilstot, ka urbumam jābūt pēc iespējas tuvu ekspluatācijas tīklam, un sakot, ka «daļu naudas, ko domes deputāti iezīmēja Kolkas ciema ūdens problēmas risināšanai, jāieliek tīkla attīstībā, daļa — arī izpētes jautājumā». J. Prols uzsvēra, ka ciema ūdensapgāde ir jāformulē kā valsts problēma!

Jūlijā *Dundadzniekā* toreizējais SIA *Kolkas ūdens* valdes loceklis Juris Apses klāstīja savu redzējumu: šāds SIA, kas sniedz tikai ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas pakalpojumus, nav veiksmīgs un normāli dzīvot nevar, kur nu vēl attīstīties. Deputātu ideju apvienot SIA *Kolkas ūdens* ar SIA *Ziemeļkurzeme* viņš neatbalstīja, bet kā labāko risinājumu piedāvāja: nodot Kolkas ciema ūdenssaimniecību un jaunās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI) *Bio-100* Kolkas pagasta pārvaldes Saimnieciskajam dienestam, bet *Līča 93* NAI iznomāt vai pārdot *Līcim 93*.

Vēl divas tēzes. Ja *Līcis 93* strādātu regulāri divās maiņās, tad pa drusku varētu atjaunot cauruļvadus. Savukārt mineralizēto ūdeni, kas atrodas 150–300 m dziļumā, varētu attīrīt ar tradicionālās reversās osmozes metodi. «Es ar šo jautājumu nodarbotos pat tad, ja nestrādātu Kolkas ūdenī», uzsvēra Apses kungs.

Septembra *Dundadzniekā* Apses kungs vēlreiz iepazīstināja ar savu redzējumu: vai nu Kolkas Saimnieciskais dienests ņem savā paspārnē ūdens un kanalizācijas saimniecību, vai arī *Kolkas ūdens* ņem savā pārziņā visus Kolkas pagasta saimnieciskos darbus.

divās maiņās, kas savukārt jums, Kolkas ūdenim, atvieglotu dzīvi?

— Visu interesēs ir, lai palielinātos SIA *Līcis 93* ražošanas darbu apjoms, ko arī uzņēmumam novēlu. Pašlaik gan ražotne strādā vienā maiņā, un par citām izmaiņām vēl nav skaidri zināms.

— Kas ir tuvākā nākotnē darāmie darbi?

— Sarunās ar domes priekšsēdētāju Gunāru Laicānu esam vienojušies, ka vispirms jāapzina galvenie ūdensvada avārijas posmi un jāveido izmaksu tāmes ūdensvadu nomaiņai. Pēc tam ir plānots kopā ar priekšsēdētāju doties uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (VARAM), aktualizēt šo jautājumu jau valstiskā līmenī un kopīgiem spēkiem meklēt finansējumu nepieciešamajiem remontdarbiem.

— Cik vajag laiku, lai sagatavotu dokumentāciju braucienam uz VARAM?

— Patlaban vēl nevaru prognozēt, taču skaidrs, ka tas ir viens no steidzamākajiem darbiem jaunā gada sākumā, lai sarunas ar VARAM uzsāktu iespējami ātrāk.

— Vai var noteikt cauruļvadu vissliktākos posmus?

— Pavisam precīzi noteikt ir grūti. Tehniskie plāni no padomju laikiem nav saglabājušies. Vadāmie no ilggadējo darbinieku pieredzes, viņi gadu gaitā ir apguvuši Kolkas ūdenssistēmu izvietojumu. Balstoties uz viņu pieredzi, varam apzināt vissliktākos ūdensvadu posmus. Visai nesen, decembra sākumā, bija viens plīsums, kurā atradās vēl 50. gados liktā metāla caurule. Šo 20 metrus garo posmu, no vienas sadales akas līdz otrai, nomainījām pret jaunu polietilēna cauruli un uzstādījām jaunus ventīļus.

Liels paldies ilggadējam Kolkas ūdens vadītājam Aigaram Keheram, kurš neatsaka padomu dažādos ar ūdenssaimniecību saistītos jautājumos!

— Bet ko no tehniskā viedokļa nozīmē nomainīt kādus noteiktus cauruļvadu posmus? Vai tad nav jāatslēdz filtrēšana? Nav jāpārtrauc ūdenspadeve ciemam?

— Nē, ūdenspadeve nav jāpārtrauc. Gadījumos, kad darbi paredzēti ilgāku laiku, ir jānodrošina pagaidu ūdensvada aizstājposms remontdarbu laikā.

Svarīgi ir ūdensvadu remontu sākt no izejas punkta — urbumiem — un nomainīt jaunus atzarus, lai pēc iespējas tīrāku ūdeni piegādātu tur, kur ir visvairāk patērētāju, proti, daudzdzīvokļu namos.

— Lielais jautājums ir arī **nemaksātāji par ūdeni un ūdens skaitītāju uzstādīšana**. Tos ciemā sāka pastiprināti likt jau Ginta Mus-kara laikā, Jura Apses laikā to turpināja. Kāda aina paveras pašlaik?

— Šis darbs joprojām turpinās.

— **No iepriekšējām sarunām ar Kolkas ūdens speciālistiem gan sapratu, ka uzlikuši ir teju 90% kolcinieku.**

— Tā gan gluži nav. Līdz šim tie ir aptu-veni 50%. Iedzīvotājus joprojām uzrunājam, aicinām to darīt un skaidrojam, ka skaitītāji ir viņu pašu labā. Tie atklāj, ka ir mazāks ūdens patēriņš, līdz ar to mazākas izmaksas.

— **Atceros, ka diezgan daudz bija tādu, kas nemaksā par ūdeni.**

— Tādu nemaksātāju diemžēl ir visur. Arī tie, kas Kolkā saka «es par tādu ūdeni ne-maksāšu», šo ūdeni tomēr patērē — saim-niecībā un higiēnas vajadzībām to lieto visi. Un vēl. Nemaksājot par ūdeni, nemaksā arī par kopīgās ciema kanalizācijas izmantoša-nu, ko arī tāpat lieto visi. Tas ir godaprāta jautājums. Diemžēl uz šo nemaksātāju rēķi-na aug tarifa izmaksas, un tādēļ cieš pārējie iedzīvotāji, kas par ūdeni un kanalizācijas izmantošanu apzinīgi maksā tāpat kā par jebkuru citu saņemto pakalpojumu.

— **Kādreiz bija runa, ka vasarā Kolkā no ūdensvada laista dārzus...**

— Arī šis jautājums saistās ar skaitītāju uzstādīšanu. Ir vēl viena aktuāla problēma, kas jārisina — ūdensapgādes traucējumi mazāka spiediena dēļ dārzu laistīšanas laikā.

— **Bet kādas ir tendences ar maksāšanu? Vai nav mazliet uz labo pusi?**

— Šajā ziņā stāvoklis jau vairākus gadus ir būtībā līdzīgs. Tie, kas par ūdeni maksā, to dara joprojām — vai nu pēc skaitītāja rādīju-

miem, vai pēc tarifa noteiktā apjoma. Arī tos, kam dažādu iemeslu dēļ ir iekrājušies parādi, uzrunājam un aicinām sākt šo jautā-jumu kaut pakāpeniski risināt. Ar katru iedzīvotāju par parādu atmaksas grafiku varam vienoties individuāli, pēc katra iespē-jām. Galvenais ir problēmu apzināties un sākt kaut ko darīt lietas labā.

— **Un skaitītāja uzstādīšana atmaksājas pašam iedzīvotājam, patērētājam.**

— Atmaksājas gan. To daudzi saka, īpaši pensionāri, kas pēc skaitītāja uzstādīšanas pārsteigti secina, ka jāmaksā krietni mazāk. Piemēram, viens cilvēks mēnesī patērē ap-mēram vienu kubikmetru ūdens, bet, ja skaitītājs nav uzstādīts, tad jāmaksā par tarifā noteiktajiem 4,5 kubikmetriem, lai gan tik daudz nemaz nepatērē, un tā ir krietna starpība.

— **Cik skaitītājs izmaksā?**

— Sākotnēji skaitītāju cenas tika noteik-tas samērā augstas — 27 €. Tagad atradām iespēju cenu samazināt. No jaunā gada cena noteikti būs mazāka, un skaitītājus arī turp-māk varēs iegādāties uz vietas.

Noslēgumā gribu piebilst, ka ūdenssaim-niecības labiekārtošana un attīstība ir nemi-tīgs process, ko veido daudzi savstarpēji cieši saistīti ķēdes posmi, un mērķis ir pada-rīt vidi ap mums sakārtotāku, labāku. Kat-ram pašam un visiem kopā ir jādodomā plašāk. Jāatceras, ka viss ap mums ir tāds, kādi esam paši, un tas, kas notiek ap mums, vienmēr liecina par mums pašiem. Tā ir mūsu katra attieksme ne tikai pret saņemto pakalpojumu, bet arī pret Kolku, saviem līdzcilvēkiem un zemi, kurā dzīvojam un gribam justies labi.

Alnis Auziņš

Labas pārvaldības saukļi sabiedrības informēšanai

5. Esi atbildīgs!

Ja kāda jautājuma izskatīšana neietilpst konkrētās valsts vai pašvaldības iestādes kompetencē, tā neka-vējoties par to informē iesniedzēju, iespējami norādot par jautājuma izskatīšanu atbildīgo iestādi, vai, ja tas ir lietderīgi, pati pārsūta cilvēka iesniegumu kompetentajai iestādei. Taču, pārsūtot iesniegumu, ie-stādei ir jāpārliecinās, vai attiecīgā iestāde ir tā, kura patiesi var palīdzēt.

nosacītā cena 2510 €; Pils iela 11 E, kadastra nr. 8850 020 0528, kadastra apzīmējums 8850 020 0523, platība 0,2832, nosacītā cena 2750 €. Atsavināšanas procesā iegūtos līdzek-ļus izlietot attīstības projektu līdzfinansēju-mam pašvaldības funkciju nodrošināšanai vajadzīgu īpašumu iegādei un dzīvojamā fonda iespēju attīstībai.

Atbalstīja Dundagas vidusskolas ierosmi iesaistīt vidusskolēnus projektā *Esi līderis*, piešķirot 1056 € finansējumu 2017. gadam, un nolēma piešķirt 780 € atalgojumu pedago-gu darba samaksai, lai projektu īstenotu.

Atlika novada domes 28.01.2016. lēmumā nr. 20 (protokola nr. 2., 21. §) *Par zemes gabala Saules ielā 16 iznomāšanu* noteikto nomas zem-ju izsoli zemes gabaliem nr. 3, 4 un 5 līdz pašvaldības projekta *Rūpnieciskās teritorijas attīstība Dundagas novadā* pieteikuma iesnieg-šanai.

Nekustamā īpašuma *Jaunsniķeri* (kadastra nr. 8850 021 0078) 0,82 ha zemes vienības daļai ar kadastra apzīmējumu 8850 021 0078 8002 noteica nekustamā īpašuma lietošanas mērķi «zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība».

jums ir lielāks, tad — 15%. Šī diferencētā likme darbosies vienu gadu. No 2018. gada visiem uzņēmumiem mikrouzņēmuma no-dokļa likme būs 15%.

Zvērinātiem notāriem turpmāk būs jāziņo VID par katru gadījumu, kad kāds cilvēks manto vairāk nekā 15 000 €.

Visiem suņiem, kas sasnieguši sešu mēne-šu vecumu, ir jābūt apzīmētiem ar mikroshē-mu jeb čipotiem un reģistrētiem Lauksaim-niecības datu centra datubāzē. Mājas kaķus un mājas (istabas) seskus to īpašnieki varēs apzīmēt un reģistrēt pēc izvēles.

Apkopoja Alnis Auziņš

Nekustamā īpašuma nodoklis

Janvārī pašvaldība sāk izsūtīt nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumus par 2017. gadu. Pirmais maksāšanas termiņš pienāks 31. III. Aicinām nodokli samaksāt laikus, jo pēc likuma par kavētu maksājumu aprēķina nokavējuma naudu — 0,05% dienā no nesamaksātās summas.

Samaksāt nodokli var novada domes ēkā Dundagā, Pils ielā 5, Kolkas pagasta pārvaldē *Brigās*, bankā, internetbankā, portālos www.epakalpojumi.lv un www.latvija.lv.

Atļāva izstrādāt zemes ierīcības projektu nekustamā īpašuma *Mazplintiņi* ar kadastra nr. 8850 032 0002 zemes vienībām ar kadas-tra apzīmējumu 8850 032 0002, 8850 032 0003 un 8850 032 0004, sadalot tos piecās daļās un veidojot divus nekustamos īpašumus.

Nolēma uzsākt dzīvokļa Saules ielā 4–3 atsavināšanu Dundagā.

Mainīja nekustamajam īpašumam *Siltum-nīcu komplekss* ar kadastra numuru 8850 521 0002, kurš sastāv no būvēm — kokapstrādes darbnīcas ar kadastra apzīmējumu 8850 521 0002 010 un 8850 521 00002 008, šķūņa ar kadastra apzīmējumu 8850 521 0002 003 un 8850 521 0002 002, nojumes ar kadastra apzī-mējumu 8850 521 0002 001 — nosaukumu uz *Kokapstrādes darbnīcas*.

Piekrita sadalīt nekustamos īpašumus: *Jaunkalniņi* ar kadastra nr. 8862 002 0004, no tā atdalot zemes vienības ar kadastra apzī-mējumu 8862 002 0006, 8862 002 0007, 8862 002 0008; *Ošiņi* ar kadastra nr. 8850 016 0031, atdalot no tās zemes vienību ar kadastra apzīmējumu 8850 020 0218.

Protokolu pārlūkoja Sandra Kokoreviča

Maksājot internetbankā, pārliecinieties, vai pārskaitījums adresēts pašvaldībai, kas izsūtījusi paziņojumu. Nodoklis pārskaitāms uz kādu no tiem pašvaldības kontiem, kas norādīti maksāšanas paziņojumā.

Lai nebūtu pārpratumi par laicīgu samak-su, portālā www.epakalpojumi.lv var pieteik-ties saņemt atgādinājumu par termiņa tuvo-šanos e-pastā (7 dienas iepriekš) vai īsziņā uz mobilo tālruni (maksāšanas dienā).

Izmantojiet iespēju saņemt maksāšanas paziņojumu uz e-pasta adresi! Tam var pie-teikties portālā www.epakalpojumi.lv vai nosū-tot iesniegumu pašvaldībai.

Atgādinām, ka saskaņā ar likumu nodokļa maksātāju pienākums ir pašiem laikus inte-resēties par nodokļa lielumu un to, vai no-doklis ir pilnā mērā samaksāts.

Sintija Gāliņa,
nekustamā īpašuma nodokļa administratore

Portālā www.epakalpojumi.lv var apskatīt un samaksāt pašvaldības iz-rakstītos rēķinus par zemes nomu, bērnodārzu, Dundagas Mākslas un mū-zikas skolu.

Ko tie nospriež, tas paliek

Domes sēdē 22. decembrī

Nolēma piedāvāt a/s *Latvijas valsts meži* mainīt nekustamo īpašumu *Upes 4* ar kadas-tra nr. 8850 020 0196 pret līdzvērtīgu pašval-dībai piederošu nekustamo īpašumu

Nolēma no 01.01.2017. izveidot Centrālās administrācijas struktūrvienību *Brīvā laika pavadīšanas centrs* (Pils ielā 9).

Lēma par tehniska rakstura grozījumiem pašvaldības darbinieku amatu katalogā.

Nolēma pašvaldības automašīnu *Nissan Pulsar* atdot pārdevējam *Nissan Norde* Liepājā, tās vietā operatīvajā līzinā gādāties kom-pakto apvidus automašīnu līdz 23 000 €.

Apstiprināja rīcības 2017. gada budžetā par 351 846 €, t.sk. 1) 2016. gada atbalstītās rīcības, kas nav izpildītas un kuru plānotais finansējums pāriet uz 2017. gadu; 2) rīcības, kas jāiekļauj 2017. gada budžetā, pamatojo-ties uz domes lēmumiem, ugunsdrošības

prasībām, Pārtikas un veterinārā dienesta prasībām; 3) izpildvaras priekšlikumi par atbalstāmām rīcībām 2017. gada budžetā un 4) deputātu priekšlikums par atbalstāmām rīcībām.

Nolēma īpašuma *Gaviļkalns* 6. nogabalā pārdot izsolē cirsma nr. 1 un nogabalos nr. 2, 3, 4 cirsma nr. 2. Cirsma kopējā krāja ir 1764 m³. Īpašuma nosacītā cena ir 50 180 €.

Norakstīja izdevumos Mazirbes internāt-pamatskolas 226,04 € un 95,99 € ilglaicīgos debitoru parādus, kā arī Kolkas pagasta pār-valdei 40,28 € ilglaicīgos debitoru parādus.

Nolēma atsavināt izsolē nekustamos īpa-šumus: Pils iela 11 C, kadastra nr. 8850 020 0526, kadastra apzīmējums 8850 020 0521, platība 0,3891 ha, nosacītā cena 3550 €; Pils iela 11 D, kadastra nr. 8850 020 0527, kadas-tra apzīmējums 8850 020 0522, platība 0,2516,

CO₂ izmešu daudzuma. Jaunie nosacījumi attieksies uz tām automašīnām, kuras no 1. janvāra reģistrēs Latvijā un kuru izlaiduma gads būs 2009. un jaunāks. Tiem transportlī-dzekļiem, kas izgatavoti pirms 2009. gada, CO₂ likmes nepiemēros, un auto īpašnieki turpinās maksāt transportlīdzekļa ekspluatā-cijas nodokli pēc līdzšinējās kārtības. Papil-dus transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmei noteikta 300 € likme vieglajiem auto, kam motora tilpums ir lielāks par 3500 cm³.

Stājas spēkā ierobežojums fizisku personu darījumiem skaidrā naudā. Ja darījuma sum-ma pārsniedz 7200 eiro, jāizmanto bankas pakalpojumi.

Pieaugusi dabas resursu nodokļa likme, un vienreiz lietojamiem galdā traukiem un piederumiem no polistirola likme palielināta par 41%. Paredzams, ka atkritumu radītājiem likmes pieaugums maksu par nešķirotajiem atkritumu apsaimniekošanu sadārdzinās par aptuveni 15–20%. Šķirojot atkritumus, var samazināt ikmēneša izdevumus par atkritu-mu izvešanu, jo sašķirotos atkritumus ar nodokli neapliedz.

Uzņēmumiem, kuru apgrozījums ir līdz 7000 € gadā, mikrouzņēmumu nodokļa likme būs 12%, savukārt, ja uzņēmuma apgrozi-

Jaunajā gadā

2017. gads sācies ar dažādiem grozī-jumiem un pārmaiņām. Iepazīstinām ar svarīgāko.

Minimālā mēneša darba alga noteikta 380 € (iepriekš 370 €).

Automātiski pārrēķinās 2011. gadā pie-šķirtas pensijas, senioriem pašiem nekas nav jādara.

Ģimenes valsts pabalsts par ceturto un nākamajiem bērniem būs 50,07 € mēnesī (iepriekš 34,14 €).

Pagarinās bezdarbnieka pabalsta piešķir-šanas kvalifikācijas periodu — sociālās ap-drošināšanas iemaksām bezdarba gadījumam būs jābūt veiktām ne mazāk kā 12 mēnešus pēdējo 16 mēnešu periodā (iepriekš 9 mēneši 12 mēnešu periodā) pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas.

Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu līdz sešu gadu vecumam būs 95 €, par bērna uzturēšanu no septiņiem līdz 18 gadiem — 114 €.

Palielināsies akcīzes nodoklis cigarillām un citiem tabakas izstrādājumiem.

Ceļa nodokli jauniem auto aprēķinās pēc

Neturēsim rokas klēpī!

Dundadznieki!

Arī jūs gaida biznesa inkubators Talsos!

Jau vēstijām, ka pērn septembrī darbu uzsācis Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) biznesa inkubators Talsos un no 1. XII sācis pieņemt interesentu pieteikumus. Vaicājām Talsu biznesa inkubatora vadītājai Dagmārai Dreiškenai — cik aktīvi ir bijuši esošie un topošie uzņēmēji līdz šim un kas ir lielākie uzdevumi uzņēmējdarbības veicināšanā mūsu reģionā.

— Kopš septembra pie manis konsultēties par savu biznesa ideju un par inkubatorā pieejamo atbalstu ir bijuši pāri par 20 interesentu. Daļa no tiem decembrī ir arī iesnieguši pieteikumus dalībai inkubatorā, pārsvarā piesakoties uz pirmsinkubācijas atbalstu, proti, palīdzību biznesa idejas vērtēšanā, biznesa plāna izstrādē, piedalīšanos mācībās. Konkrētas idejas neminēšu. Pirmkārt, apņemamies idejas turēt noslēpumā, ja cilvēks tā vēlas, kamēr uzņēmums nav sācis ražot vai sniegt pakalpojumu un attiecīgi arī reklamēties. Otrkārt, nav vēl noslēgti inkubācijas līgumi. Katrā ziņā, domāju, ka laika gaitā par šiem uzņēmumiem dzirdēsiet.

Diemžēl pieteikumu daļībai biznesa inkubatorā vēl nav iesniedzis neviens dundadznieks. **Domāju, ka arī Dundagas novadā ir rosīgi cilvēki, kam galvā ir kāda doma, kā radīt kaut ko citiem vajadzīgu un vērtīgu.** Tādas idejas vēlos dzirdēt un apspriest iespē-

jas tās īstenot! Jebkuram dundadzniekam, kam ir zināšanas un prasmes radīt vai uzlabot jebko, kas, viņaprāt, būtu pieprasīts, es gribu teikt — tā jau ir puse no panākumiem! Atbalsta iespēju mūsdienās ir ļoti daudz, tāpēc lieliska biznesa ideja pat bez naudas tās īstenošanai jau pati par sevi ir kapitāls, ko noteikti iesaku celt augšā un izmantot. Pirmā pietura idejas virzīšanā uz priekšu noteikti būtu biznesa inkubators.

Dundaga ir vienreizējs novads ar fantastisku dabu, jūras piekrasti. Biznesa inkubatorā atbalstām arī jauna biznesa attīstīšanu tūrisma jomā. Uzsveršu vēlreiz biznesa inkubatora piedāvātās atbalsta iespējas. Cilvēkam, kam ir tikai biznesa ideja, palīdzam to izvērtēt un sagatavot biznesa plānu. Komeršantam, kas ir gatavs savu biznesu uzsākt vai jau nesen to ir uzsācis, palīdzam segt 50% dažādu pakalpojumu izmaksas, piemēram, grāmatvedības, dizaina, mārketinga, certifi-

cēšanas, prototipēšanas (produkta parauga izstrādes), laboratorijas un citās jomās. Jaunajais komersants, esot inkubatorā, var pieprasīt granta finansējumam kādas iekārtas iegādes vai kāda pakalpojuma 50% izmaksu segšanai, turklāt inkubators, ja vajag, apmaksā 50% ražošanas vai biroja telpu nomas maksas. Visus ietaupītos līdzekļus uzņēmums var veltīt attīstībai! **Vēl gribu dundadzniekus iedrošināt — atrašanās biznesa inkubatorā nenozīmē fizisku atrašanos un uzturēšanos inkubatorā.** Atbalstu var saņemt attālināti, lai gan uzņēmējs, protams, arī klātienē inkubatora telpās var nākt un strādāt, tikties ar klientiem, izmantot biroja aprīkojumu. Klātienē Talsos gan notiks virkne semināru un pasākumu inkubatora dalībniekiem un interesentiem. Arī pati noteikti regulāri apciemošu Dundagu, ar novada domi esam vienojušies, ka vismaz reizi gadā tās telpās interesentiem rīkosim tikšanās ar interesentiem.

Dundadzniekiem, kas apsver domu pievērsties biznesam, iesaku domāt par produktu vai pakalpojumu, ko pirs cilvēki vai uzņēmumi ārpus mūsu reģiona, turklāt rosinu vispirms sākt ar tām lietām, ko cilvēks jau dzīvē prot, māc, ar ko ir saskāries, kas viņam ir apkārt vai kāds materiāls vai resurss ir tuvumā vai pieejams. Tas ir pamats, no kura nāks vislabākās idejas. Protams, biznesa ideja var būt arī kādā jaunā jomā, taču tad to parasti ir daudz grūtāk īstenot.

Lai arī dundadznieki visveiksmīgāk ar

biznesu varētu nodarboties, pārdodot savu pakalpojumu iespējami plašāk, ne tikai pašā Dundagā, gribu teikt, ka inkubatorā var atbalstīt arī biznesu vietējā mērogā. Aicinu sazināties ar mani un aprunāties! **Pieminēšu vēl, ka pirmsinkubācijas pakalpojumiem jeb atbalstam biznesa plāna izstrādē var pieteikties visu laiku, nav jāgaida uzņemšanas kārta, kā tas ir, vēloties izmantot inkubācijas pakalpojumus.** Iesaku izmēģināt. Tas neko nemaksā un nav nekādu sankciju, ja tomēr pārdomāsi.

Lielākais šķērslis, lai Talsu biznesa inkubatorā veiksmīgi attīstītos jaunie uzņēmēji, ir tieši biznesa ideju trūkums. Cilvēkiem droši vien pietiek citu rūpju, tāpēc neatliek laika pasapņot par savu uzņēmumu. Tomēr, ja cilvēks prot kaut ko unikālu, ir vērts veltīt laiku idejas apsvēršanai, un tādus zvanus vai vizītes inkubatorā vienmēr gaidīšu.

Sagatavoja Alnis Auziņš

LIAA biznesa inkubatorus finansē Eiropas Reģionālā attīstības fonda projektā *Reģionālie biznesa inkubatori un radošo industriju inkubatori*.

Saziņai: Talsu biznesa inkubatora vadītāja **Dagmāra Dreiškena**, Biznesa inkubatoru departaments, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, Krišjāņa Valdemāra iela 17 a, Talsi (Kinoteātra ēka), tel. 62400904, 28659444, e-pasts: dagmara.dreiskena@liaa.gov.lv

Biedrības Ziemeļkurzemes

biznesa asociācija paziņojumi

1. Biedrība Ziemeļkurzemes biznesa asociācija izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanas 2. kārtu Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam apakšpasākuma 19.2. Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģiju aktivitātē: 19.2.1. Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas.

Projektu iesniegumus pieņems no 01.02.2017. līdz 01.03. 2017.

Sludinājuma kopsumma: 571 668,04 €.

Projektu darbības teritorija: Dundagas novads, Ventpils novads un Talsu novada Īves, Lubes un Valdgales pagasts. Projektam, kuros plāno iegādāties mobilo tehniku vai apmācīt darbiniekus produktivitātes kāpināšanā, ir iespējama plašāka darbības teritorija.

Projektu īstenošanas termiņš: infrastruktūras (būvniecības) projektiem 2 gadi, pārējiem projektiem — 1 gads no Lauku atbalsta dienesta (LAD) lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Rīcība. ELFLA1: uzņēmējdarbības uzsākšana un attīstības veicināšana. Mērķis: veicināt sīko, mazo un vidējo uzņēmējdarbību laukos.

Atbalsta lielums 571 668,04 €.

Atbilstošā MK noteikumu nr. 590 5. punktā minētā darbība. 1. Jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšanai, to realizēšanai tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai. 2. Lauksaimniecības produktu pārstrādei, to realizēšanai tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai. 3. Tādas vides radīšanai vai labiekārtošanai, kurā realizē vietējo produkciju un ievieš jaunus realizācijas veidus. 4. Darbinieku produktivitātes kāpināšanai.

Rīcības apraksts. Rīcībā paredzēts atbalstīt jaunu uzņēmumu veidošanos un esošo darbības uzlabošanu un paplašināšanu ne-lauksaimnieciskās darbības jomās. Atbalsts esošajiem mājražotājiem un jauniem darbības uzsākšanai. Ieguldījumu atbalsts paredzēts būvniecībā, iekārtu un aprīkojuma

2. Biedrība Ziemeļkurzemes biznesa asociācija izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu nepārtrauktās pieņemšanas 3. kārtu Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda (EJZF) Latvijas Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2014.–2020. gadam apakšpasākuma 43.02. Sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģiju īstenošana aktivitātēs: 43.02.1. Pievienotās vērtības veidošana un inovācijas veicināšana visos zvejas akvakultūras produktu piegādes posmos un 43.02.2. Darbību dažādošana zivsaimniecības nozarē un citās jūras ekonomikas nozarēs.

Projektu iesniegumus pieņems no 01.02.2017. līdz 31.12.2018.

Sludinājuma kopsumma: 385 897,93 €.

Projektu darbības teritorija: Dundagas novada Kolkas pagasts, Ventpils novada Jūrkalnes, Tārgales, Užavas un Vārves pagasts un Ventpils pilsēta.

Projektu īstenošanas termiņš: infrastruktūras (būvniecības) projektiem 2 gadi, pārējiem projektiem — 1 gads no Lauku atbalsta dienesta (LAD) lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Rīcība. EJZF1: piekrastes uzņēmējdarbības atbalsts, darbības uzsākšana, dažādošana un sezonālās mazināšana. Mērķis: veicināt piekrastes uzņēmumu attīstību un paaugstināt to konkurētspēju.

Atbalsta lielums 385 897,93 €.

Atbilstošā MK noteikumu nr. 605 6. punktā minētā darbība. Pievienotās vērtības veidošanai un inovācijas veicināšanai visos

zvejas un akvakultūras produktu piegādes ķēdes posmos; darbību dažādošanai zivsaimniecības nozarē un citās jūras ekonomikas nozarēs.

Rīcības apraksts. Rīcībā paredzēts atbalstīt vietējās rīcības grupas teritorijas piekrastes pagastos strādājošos uzņēmumus esošās saimnieciskās darbības uzlabošanai — arī ražošanas procesa uzlabošanu, tirdzniecības veicināšanu, kā arī jaunu zvejnieku un zivju produkcijas ražotāju darbības uzsākšanu. Piemēram, atbalstu var saņemt zvejas inventāra uzglabāšanas un/vai tā remonta telpu nodrošināšanai, zivju atvēršanai un uzglabāšanai, pirmapstrādes izveidošanai, specializētā transporta iegādei.

Atbalsts paredzēts arī saimnieciskās darbības dažādošanai jūras ekonomikas nozarēs (jūras transports, zivju produkcijas tirdzniecība, piekrastes tūrisms un citas ar jūru un piekrasti saistītas darbības), it sevišķi zvej-

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonda
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

iegādē, ar sabiedriskām attiecībām saistītām izmaksām un personāla kvalifikācijas paaugstināšanā. Vietējās lauksaimniecības produkcijas realizācijas vietu izveide iespējama arī valsts nozīmes pilsētās, izņemot Rīgu.

Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam — 50 000 €;

100 000 € — infrastruktūras projektiem, ja ieguldījumi būvniecībā ir vismaz 70% no projekta attiecināmo izmaksu summas.

Maksimālā atbalsta intensitāte — 70%;

80% — kopprojektiem.

Projektu vērtēšanas kritēriji ir biedrības interneta lapā: www.ziemeļkurzeme.lv/projects/rural-development/Kriteriji/

Ar Ziemeļkurzemes partnerības sabiedrības virzītu vietējās attīstības (SVVA) stratēģiju 2015.–2020. gadam var iepazīties un iesniegt projekta iesniegumus papīra dokumenta formā biedrības Ziemeļkurzemes biznesa asociācija birojā Dundagā, Pils iela 14 (Dundagas pils otrajā stāvā, pils administrācijas telpās) vai Ventpilī, Skolas iela 4

(Ventpils novada pašvaldības Attīstības nodaļā).

Elektroniski SVVA stratēģija pieejama LAD interneta lapā: www.lad.gov.lv un biedrības interneta lapā: www.ziemeļkurzeme.lv.

Saziņas personas:

☎ koordinatore Gunta Abaja, tel. 29172814, zba@dundaga.lv;

☎ konsultante Evita Roģe, tel. 29295234, evita.roge@ventspilsnd.lv

Projekta iesniegumus var iesniegt arī elektroniski LAD elektroniskajā pieteikšanās sistēmā EPS, kā arī elektroniska dokumenta formā, parakstītus ar drošu elektronisko parakstu un apliecinātus ar laika zīmogu Elektronisko dokumentu likumā noteiktajā kārtībā. Projekta iesniegums nosūtāms uz e-pastu: lad@lad.gov.lv.

Gunta Abaja, biedrības Ziemeļkurzemes biznesa asociācija koordinatore

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

niecības un tūrisma nozares sezonālās ietekmes mazināšanai. Papildu atbalsts projektiem, kas paredz radīt inovatīvus produktus vai pakalpojumus.

Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam — 50 000 €;

100 000 € — infrastruktūras projektiem, ja ieguldījumi būvniecībā ir vismaz 70% no projekta attiecināmo izmaksu summas.

Maksimālā atbalsta intensitāte — 50%;

30% — lielam uzņēmumam, zvejas kuģa dzinēja maiņai; 70% — inovatīvam projektam; 80% — kopprojektam un ar piekrastes zveju saistītām projektam.

Projektu vērtēšanas kritēriji ir pieejami biedrības interneta lapā: <http://www.ziemeļkurzeme.lv/projects/fisheries/ZKriteriji>.

Ar Ziemeļkurzemes partnerības sabiedrības virzītu vietējās attīstības (SVVA) stratēģiju 2015.–2020. gadam var iepazīties un iesniegt projekta iesniegumus papīra dokumenta formā biedrības Ziemeļkurzemes biznesa asoci-

ācija birojā Dundagā, Pils iela 14 (Dundagas pils otrajā stāvā, pils administrācijas telpās) vai Ventpilī, Skolas ielā 4 (Ventpils novada pašvaldības Attīstības nodaļā).

Elektroniski SVVA stratēģija pieejama LAD interneta lapā: www.lad.gov.lv un biedrības interneta lapā: www.ziemeļkurzeme.lv.

Saziņas personas:

☎ koordinatore Gunta Abaja, tel. 29172814, zba@dundaga.lv;

☎ konsultante Evita Roģe, tel. 29295234, evita.roge@ventspilsnd.lv.

Projektu iesniegumus var iesniegt arī elektroniski LAD elektroniskajā pieteikšanās sistēmā, kā arī elektroniska dokumenta formā, parakstītus ar drošu elektronisko parakstu un apliecinātus ar laika zīmogu Elektronisko dokumentu likumā noteiktajā kārtībā. Projekta iesniegums nosūtāms uz e-pastu lad@lad.gov.lv.

Gunta Abaja, biedrības Ziemeļkurzemes biznesa asociācija koordinatore

Par zaļu pat vēl zaļāks

Nedrošība jāpārvar!

Šajā mācību gadā Dundagas vidusskolas pašpārvaldi rosīgi vada 12. klases skolniece Agnese Bērzkalne.

— **Kopš kura laika tu esi pašpārvaldē?**
— Kad mācījos 8. klasē, mūs aicināja tur piedalīties. Aizgājām abas ar klasesbiedreni Patrīciju Stari. Arī tagad esam kopā pašpārvaldē. Sākumā gan jutāmies nedrošas, baidījāmies izteikties, bet, kad mani uzaicināja kopīgi gatavot pasākumus, tad iepatīkās. Mācoties 9. klasē, bija jāizdekorē zāle Valentīndienas pasākumam, *Popielai*, Ziemassvētku ballei. Viss bija jau izdomāts un man pateikts, kas jādara, es biju tikai izpildītāja, nekādas ierosmes neizteicu. Kad mācījies 10. klasē un pašpārvalde gatavojās Ziemassvētku ballei, tad jau atrisījāmies un sākām izteikt savus ierosinājumus.

— **Kā kļuvi par pašpārvaldes vadītāju?**
— Sākumā vēl nejutu, ka tas man varētu aizraut, bet 11. klases beigās, kad pašpārvalde vairs tik rosīgi nedarbojās, abas ar klasesbiedreni Elīzu Gerdiņu uzņēmāmies lielāku atbildību. Pašpārvaldei pēdējā zvanā bija jāsvēic 9. un 12. klases skolēni. Savanijāmies un izdomājām apsveikumu. Pērn rudenī mēs, divpadsmitie, kā vecākie gribējām būt atbildīgie par pašpārvaldi. Tur darbojas gandrīz visi mani klasesbiedri: līdztekus Patrīcijai un Elīzai arī Alise Jurča, Evelīna Ķiršakmene, Kristiāna Anna Lagezo, Kārlis Alksnis, Adriāns Beņislavskis un Rihards Janbergs. Tikai divi skolēni no klases nav pašpārvaldē. Vēlēšanās par mani nobalsoja gandrīz visi pašpārvaldes dalībnieki, tikai pāris cilvēku bija balsojuši par citām pašu izvēlētajām kandidātūrām.

— **Kādas bija tavas izjūtas, kad tevi ievēlēja?**

— Prieks, jo sapratu, ka visu darīsim kopā. Nav tā, ka man jābūt galvenajai vilcējai. Ir daudz palīgu, aktīvi iesaistās manas klases meitenes, rosīgas un sekmīgas šajā darbā ir desmitklasnieces Māra Elīza Sila, Anete Anna Savicka, Helēna Emerberga un Daniēla Damberga.

— **Tu beigsi vidusskolu. Kurš varētu stāties tavā vietā, vadot pašpārvaldi?**
— Kāda no 10. klases meitenēm.

• **Gandrīz visa pašpārvalde pēc Ziemassvētku ballē parādītā priekšnesuma «Es mīlu tevi, Ziemassvētki!» Agnese 2. rindā 3. no kreisās.**

Foto no Agneses albuma

— **Kādus pasākumus šajā mācību gadā esat rīkojuši?**

— Rudenī vispirms bija ierastā nakts trasīte 8.–12. klases skolēniem, pēc tam dienas trasīte 5.–7. klases skolēniem. Visiem ļoti patika. Pēdējais pasākums bija Ziemassvētku balle. Sākumā gribējām, lai tajā skan dzīvā mūzika, bet tad sapratām, ka tas būs par dārgu. Lai pasākums būtu interesantāks, Lielās egles iedegšanas laikā vācām ziedojumus. Brīvā laika pavadīšanas centrā bijām izcepuši piparkūkas. Labi sadarbojamies arī ar bērnuudzāru, un bērni mums bija uzzīmējuši Ziemassvētku kartītes. Bijām pagatavojuši lielu plakātu ar uzrakstu, ka gribam Ziemassvētku balli. Stāvējām pie kolonzales ar lielo plakātu un par ziedojumu piedāvājam pašceptās piparkūkas un kartītes. Par iegūto naudu nopirkām skaistas dekorācijas. Ballei sagatavojām divus fotostūrītus ar kamerām.

Katrai klasei bija savs galdiņš. Vadījām atrakcijas un bijām izdomājuši interesantu priekšnesumu. Tajā piedalījās gandrīz visi pašpārvaldes dalībnieki, bet viņi nezināja, kādi uzdevumi būs gaidāmi. Mēs ar Elīzu, izmantojot timekli, bijām izdomājušas divainus jautājumus, uz kuriem viņiem bija jāatbild, piemēram, cik ilgu laiku vajag Ziemassvētku

vecītim, lai apmeklētu visus mājokļus. Jātbild bija uzreiz. Bijām arī sagatavojušas stāstu par Ziemassvētku vecīti un ziemeļbriedi Rūdolfu. To interesantāku darīja pārējo pašpārvaldes dalībnieku spontānie papildinājumi. Varēja just, ka skolēniem kopīgi veidotais stāsts ļoti patika. Arī no skolotājiem ir dzirdētas labas atsauksmes par Ziemassvētku balli.

— **Kādi šogad vēl ir pašpārvaldes darbības virzieni?**

— 22. XII piedalījāmies domes sēdē, kur noklausījāmies par Brīvā laika pavadīšanas centra darbību. Februārī skolā rādīs filmu *Caur adatu* — par jauniem, kas lieto narkotikas. Būs tikšanās ar filmas veidotājiem un lekcija par filmā skarto problēmu. Pavasarī paredzēts konkurss *Erudīts*. Domājam to veidot pa klašu grupām katrai citā dienā.

— **Pašpārvaldē darbojas aktīvākie. Vai ir**

sākas un beidzas mazliet atšķirīgos laikos. Tas rada ļoti mierīgu un līdzsvarotu gaisotni, turklāt nav trokšņainu un steidzīgu skolēnu pūļu, kas reizēm varētu kļūt nekontrolējami. Izmantojām iespēju ieturēt maltīti skolas ēdnīcā, kur patīkami pārsteidza ēdienu izvēle, arī piedāvājums veģetāriešiem un citu diētu pārstāvējiem, kā arī plašais svaigo dārzeņu salātu klāsts.

Nedēļas laikā izmantojām iespēju apskatīt Upsalas ievērojamākās vietas. Viesojāmies *Gustavianum* — karaļa Gustava II Ādolfa vārdā nosauktajā muzejā. Ar saviem apmēriem un zemo telpas temperatūru pārsteidza bijušais anatomikums ēkas augšstāvā, kā arī krāšņais un iespaidīgais Augsburgas mākslas skapis. Apmeklējām Upsalas katedrāli, lielāko baznīcu Skandināvijā, un Upsalas Universitāti — senāko Ziemeļvalstīs, kur tās galvenajā ēkā *Carolina Rediviva* iegriezāmie bibliotēkā, lai apskatītu 6. gs. izdoto Sudraba Bībeli. Kādā tumsā darbdienas vakarā devāmies uz Upsalu vēlreiz, lai dažādās pilsētas vietās vērotu gaismas objektu šovu *Allt ljus på Uppsala*.

SHL projektā ir tradīcija rīkot kultūras vakarus, kur katra skola prezentē savu valsti ar tās interesantākajiem apskates objektiem, tipiskajiem ēdieniem, spēlēm, rotaļām, aktivitātēm un arī valodas īpatnībām. Tā kā šogad projekts norisinājās īsi pirms 18. novembra, Latvijas Republikas proklamēšanas dienas, mūsējie izvēlējās stāstīt par Latvijas simboliem, arī par Lielvārdes jostu, un priekšstādes nobeigumā piedāvāja visiem dalībniekiem piedalīties interaktīvā stilizētu Lielvārdes jostu veidošanā. Visi azartiski iesaistījās, un, kad jostas bija puslīdz gatavas, tās uzdāvināja skolotājiem ar vēlējumu tur-

Agnesi raksturo pašpārvaldes dalībnieces Evelīna Ķiršakmene un Helēna Emerberga.

Evelīna: — Agnese ir uzcītīga un čakla. Prot labi organizēt darbu. Viņai uzticas un paklausa, jo ir līdere.

Helēna: — Agnese ir radoša un patstāvīga. Viņa uzņemas daudz izdarīt un izdara visu, kā iecerēts. Draudzīga, izpalīdzīga, prasa padomus arī citiem.

viegli iekustināt pārējos?

— Grūti. Viņi jāuzrunā vairākas reizes un vēl jāpārjautā, lai saprastu, vai tiešām viņi atbalstīs un piedalīsies kādā pasākumā. Baidās, ko teiks pārējie! Man arī tā bija mazākajās klasēs. Baidījies, ka pateikšu kaut ko nepareizu. Ko tad lielie skolēni par mani nodomās?

— **Kā pašpārvalde sadarbojas ar Brīvā laika pavadīšanas centru?**

— Labi! Tur cepām piparkūkas, tur gatavojām arī dekorācijas. Šai darbā ar bagātu izdomu mums ļoti palīdzēja centra dežurante Ieva Kristīna. Arī jauniešu lietu speciāliste Tamāra Kaudze mūs ļoti atbalsta un palīdz. Pēc Ziemassvētku balles centrā mēs paši, pašpārvaldes dalībnieki, sadraudzības pasākumā gan spēlējām pingpongu, gan dejojām un vienkārši atpūtamies. Bija interesanti būt kopā. Šāds pasākums pašpārvaldei bija pirmoreiz.

— **Vai tu jūti sevī vadītājas dotības?**

— Jā. Pārējie mani ieklausās. Ja kāds grib ko darīt, meklē mani, lai pajautātu manas domas.

— **Vai tev ir vēl kāds vaļasprieks?**

— Dziedu vidusskolas korī. Dundagas Mākslas un mūzikas skolā vispirms mācījos dziedāšanas klasē, bet tad pārgāju uz flautas spēli, līdztekus dziedāju arī korī. Man patīk dziedāt, un tā man bija pietrūcis. Kora mēģinājumi notiek no rīta. Pa dienu ir mācības, pēc tam pašpārvaldes darbs. Dažkārt mājās sanāk būt ļoti vēlu.

— **Kādi ir tavi nākotnes nodomi?**

— Domāju būt pirmsskolas skolotāja, bet tad sapratu, ka man tomēr labāk patīk fizioterapija. To arī studēšu. Pagaidām gan vēl nezinu, kurā augstskolā. Kad studijas būšu pabeigusi, strādāšu par bērnu fizioterapeiti.

— **Paldies! Lai izdodas iecerētais!**

Diāna Siliņa

ERASMUS+ ved uz Zviedriju

Jau trešo gadu Dundagas vidusskola piedalās starptautiskajā *Erasmus+* projektā *Skolēnu Hanzas savienība (Students' Hanseatic League — SHL)*. 2016. gada novembrī tā beidzamais posms norisinājās Zviedrijā.

Seši mūsu vidusskolas skolēni 5 dienas darbojās kopā ar vēl 30 vienaudžiem no Vācijas, Dānijas, Zviedrijas, Polijas un Igaunijas skolām. Devīto klašu skolēni Oskars Bērzslejs, Justīne Bogdanoviča, Guntis Egle, Hanna Monta Kuģinieci un Emīlija Jaunbirze no 10. klases tajā piedalījās pirmoreiz, bet 12. klases skolniece Patrīcija Stare šo iespēju izmantoja otro reizi kā atzinību par veiksmīgi izveidoto projekta logo. Jauniešus pieskatīja un darba grupas vadīšanā piedalījās angļu valodas skolotāja Sandra Salceviča un vizuālās mākslas skolotāja Sandra Braže.

Projekts *SHL* attīsta jauniešu prasmes uzņēmējdarbībā, un šīgada posma tēma bija pakalpojumi, proti, skolēni apvienojās 3 daudznacionālās grupās (mācību firmās) un veidoja dažādu pakalpojumu mobilās aplikācijas. Katrā kompānijā izvirzīja līderi un izveidoja atbildības jomas — produkcijas, finanšu un reklāmas nodaļas. Oskars un Guntis darbojās kompānijā *TravLex*, kas piedāvā sameklēt vēstuļu draugus Baltijas valstīs un organizēt apmaiņas braucienus, Hanna Monta un Justīne iesaistījās firmā *JOB-OS* un veidoja aplikāciju jauniešu darba piedāvājumiem tuvējā apkārtnē, savukārt Patrīcija un Emīlija piedalījās kompānijas *Light Up Swap: Homework Connection* darbā, palīdzot skolēniem mājadarbos. Emīliju izvirzīja par savas firmas menedžeri. Meitene darīja savu darbu

ļoti atbildīgi un profesionāli, izpelnoties grupas biedru un skolotāju atzinību. Emīlija atzina, ka tas prasījis daudz laika un piepūles, toties devis lielisku pieredzi. Projektā iesaistītie 13 pedagogi koordinēja un uzraudzīja jauniešu darbu. Mūsu skolotājas iesaistījās *Light Up Swap* kompānijā, kur cita starpā vadīja dažādas iesildošās un uzmundrinošās spēles.

Darba laikā apkopojā firmu piedāvājuma saturu, aprēķināja nepieciešamos izdevumus un plānotos ienākumus, veidoja kompāniju reklāmas un priekšstādes. Projektu nedēļas nobeigumā skolēnu firmas atrādīja savu veikumu Zviedrijas partnerskolā *Västra Stenhausgskolan*, kur priekšstādi noskatījās 8. klašu skolēni — iespējamie nākamie projektu dalībnieki. Tā ir pamatskola Upsalas apkārtnē, kur pēc pasākuma bija iespēja doties nelielā ekskursijā. Uzmanību saistīja lielais cittautiešu skaits tajā. Apmeklējām arī dažas mācību stundas, arī klasē, kur mācās imigrantu bērni. Viņi bija sagatavojuši dažādus jautājumus par mūsu valsti un valodu, iespaidiem Zviedrijā. Šajā un arī citās klasēs ar cittautiešiem darbojās viens vai pat divi skolotāju palīgi. Mūsu jaunieši apmeklēja sporta stundu, kur viņus iepriecināja mūzikas atskaņošana, radot aktīvu noskaņu. Interesants šķita fakts, ka šajā skolā nav ierasto zvanu mācību stundu sākumā un nobeigumā, un arī stundas

pināt tās veidot kopā ar skolēniem, atsaucot atmiņā kopā pavadīto laiku. Jaunieši no mums saņēma arī draudzības rokassprādzes Lielvārdes jostas rakstos. Interesanti, ka Igaunijas pārstāvji piedāvāja iemācīties mūžveco bērnu spēli ar pogu un diegu, ko arī mēs, latvieši, pazīstam. Tā izraisīja lielu aizrautību, un pat daži skolotāji turpināja virpīnāt pogu vēl pāris dienu pēc pasākuma. Katru dienu kāda no valstīm mācīja pārējiem dažus vārdus savā valodā. Atmiņā palicis zviedru vārds *fika*, kas tulkojumā nozīmē 'uzkodas kopā ar kafiju vai tēju'. Šādu fīku baudījām katru dienu. Savukārt mūsu izvēlētais teikums *Šis žagaru saišķis nav mans žagaru saišķis*, kas pat īstam latvietim nav viegli izsakāms, citu valstu pārstāvjiem lielas grūtības nesagādāja. Laikam palīdzēja Guntis, savā labajā dikcijā nolasot šo teikumu.

Mūsu jauniešu ieguvums, piedaloties projektā, ir nenovērtējams. Dažs no viņiem pirmoreizi lidoja ar lidmašīnu, dažam vēl nebija nācies vairākas dienas sadzīvot vienā istabā kopā ar vēl trim citu valstu pārstāvjiem, turklāt nepārtraukti sazināties angliiski, dažam citam liels izaicinājums bija veselās 4 dienas nodarboties ar rēķināšanu vai ekonomikas terminiem. Taču visi atzina, ka bija vērts — vērts iepazīt citus un saprast, cik līdzīgi vai atšķirīgi esam, iepazīt sevi neierastās situācijās, apjaust savas stiprās un vājās puses.

Projektā atlikusi vēl tikai skolotāju vizīte Polijā februārī. Tad novērtēs līdz šim paveikto, kā arī plānos jau nākamā projektu.

Sandra Salceviča

Tauta pieder mākslai

Kad zaļš nav zaļš un sarkans nav sarkans!

14. XII Dundagas Mākslas un mūzikas skolas pieaugušo interešu izglītības studijas *Māksla* dalībnieces un skolotājas nosvinēja 1. cikla noslēgumu.

No oktobra līdz decembrim 27 dāmas skolotāju Daces Čoderas, Sandras Dadzes un Silvijas Vanšovičas vadībā ielika krietnus pamatus gleznošanā, darbā ar materiālu un veidošanā. Šādas nodarbības mūsu Dundagas Mākslas un mūzikas skolā (DMMS) notika pirmoreiz, un atklājās, ka tās sagādā lielu prieku un gandarījumu dalībniecēm un arī skolotājām. Visas aptaujātās vienbalsīgi atzina — labprāt turpinātu!

Skolotāju atziņas

Vispirms vārds skolas direktorei

Lindai Pavlovskai—Dišlerei:

— Jau pirms laba laika radās ideja mūsu skolā piedāvāt pieaugušajiem dzīves kvalitātes uzlabošanai vizuāli plastiskās mākslas un mūzikas interešu izglītības programmas, profesionālu mākslinieku — mākslas un mūzikas pedagogu — vadībā, lai pieaugušie gūtu iemaņas un pārliecību dažādu radošu darbu īstenošanā, savu prasmju papildināšanā. Šī mācību gada sākumā izmantojām iespēju izmēģināt iecerēto studijā *Māksla*. Interese par šo skolas piedāvājumu ir liela. Vērtējot dalībnieču degsmi, padarīto, ieguvumu, esmu pārliecināta — turpinājumam jābūt! Mācību process skolā jāveido tā, lai ne tikai audzēkņi, bet arī pieaugušie apgūtu dažādas prasmes un iemaņas gan mākslā, gan mūzikā, gūtu motivāciju radošai izaugsmei, priecējot ne tikai sevi, bet arī novada ļaudis, redzot savus darbus novada, valsts un starptautiskā mērogā.

Sandra Dadze: — Mūs jau pirms krietna laika uzrunāja pieaugušie, daļa no tiem — mūsu audzēkņu vecāki, ka gribētu izglītoties mākslas pamatos. Visu labi apdomājot un aprunājoties ar mūsu vadību, nolēmām: labi, ja skola, tad skola, piedāvājam mācību priekšmetus, kurus ikdienā mācām bērniem: Dace Čodera gleznošanu, es — darbu materiālā, Silvija Vansoviča — keramiku. Tad apzinājām tos, kas tiešām grib, sadalījām cilvēkus trīs grupās pa deviņiem katrā un pērn oktobrī sākām darbu.

— **Kaut kas tāds DMMS sienās notika pirmo reizi?**

Sandra: — Jā. Vēlmes izskanēja krietni agrāk, tikai līdz šim neatradām īsto veidu, kā to īstenot. Šoreiz kopīgi nospriedām — kāpēc gan ne?

Dace: — Sarunvalodā to saucām par pilot-projektu, bet tā ir pieaugušo izglītība.

— **Kā jūs organizējāt darbu? Vai katra grupa apguva vienu virzienu?**

Sandra: — Nē, mēs vienojāmies par slīdošo grafiku. Katrai grupai bija trīs nodarbības — viena nodarbība, divas akadēmiskās stundas — pie katras skolotājas. Katrā novirzienā dalībnieces izstrādāja vienu vai vairākus darbus.

Dace: — Pie manis katrā nodarbībā bija jāveic savs darbiņš.

— **Pats ar lielu bijību iztuos pret nozārēm, kurās man nav nekādu dotību, pirmām kārtām, mākslā. Zīmēšana, gleznošana, veidošana... Kā pieauguši cilvēki spēj tik ātri kaut ko apgūt, turklāt, ja kāds vēl ir pilnīgi bez priekšzināšanām? Kā jūs raksturotu savus lielos audzēkņus?**

Sandra: — Dalībnieces bija dažādas, arī vecuma ziņā. Daudzas tiešām ar mākslu saskārās pirmoreiz, un viņām tā bija jaunatklāsme. Tāpēc arī centāmies sākt no pašiem pamatiem. Man pašai bija mazliet pieredze darbā ar pieaugušajiem, piedalījās Alfas Auziņas vadītajā Ināras un Borisa Teterevu fonda projektā bērnu dienas centrā *Mājas*, vēl arī citos projektos. Pazīnu daļu no dalībniecēm.

— **Kā tik īsā laikā var nonākt līdz kaut kam taustāmam?**

Dace: — Strādājot vairāk, nekā paredzēts, var. Pie manis nāca jau pusseptiņos vakarā, pirms desmitiem slēdzu ciet skolu.

Sandra: — Tā visas trīs strādājām. Tikai divās akadēmiskajās stundās vien būtu grūti kaut ko iespēt.

Dace: — Aptaujājot dalībnieces, sapratām, ka ikviena grib beigās rezultātu, ko var karināt rāmītī pie sienas. Tas ir labi, jo nozīmē, ka cilvēkiem ir mērķis, uz ko tiekties. Bet jāsāk lēnām, no pamatiem. To pacietīgi izskaidrojām. Bija kādi, kas Silvijai pašā sākumā prasīja: vai var jau strādāt ar virpu? Tieši tāpat pie manis gleznošanā. Skaidroju: lai nemulsina tas, ka lieku darīt vienkāršus darbus, tas ir, attēlot augļus un dārzeņus. Galvenais, ko apgūvām, bija krāsu gudrības. Mācījāmies, izmantojot tikai trīs pamatkrāsas, bet tās paver plašu krāsu spektru. Un tad audzēkņi, izmantojot šo mācību, redzēto vizualizēja.

— **Vai tas, ka ieradās dažādi cilvēki, ar atšķirīgām priekšzināšanām, jūs, pedagogus, netraucēja?**

Dace: — Nē. Atšķirības bija, arī vēlmēs. Kāda jau gribēja apgūt cilvēka anatomiju, cita uztraucās — es tad nemācēju neko uzzīmēt! Vienojāmies, ka bieti visas varēs uzzīmēt. Es to kuģi tā mēģināju vadīt, lai visas sasniegtu rezultātu. Strādāja slāpām mugurām, bet beigās rezultāts bija visām. Ar mani jau vispār nav nekādu joku, atpūta nesanāk. Citādi nemāku. To jau bērni pateiks.

— **Un lielum lielā daļa izturēja?**

Dace: — Divas atkrita, divas pienāca klāt. Divdesmit septiņas sāka, divdesmit septiņas beidza. Visas daļā dzimuma pārstāves.

— **Kā cilvēks, kam zīmēšana šķiet kā ķīniešu ābece, varu tikai apbrīnot...**

Dace: — Pieminot vēl atšķirīgo sagatavotību, jā, viena bija ar Rīgas Dizaina mākslas vidusskolas izglītību. Bet arī viņai gleznošanā bija daudz ko apgūt. Lāsma Zingnika izmācījās gleznošanu ar savu grupu un nolēma, ka grib tam pievērsties padziļināti. Viņa pati iegādājās eļļas krāsas, negāja tālāk uz veidošanu un darbu ar materiālu, bet turpināja apmeklēt gleznošanas nodarbības. Atkārtoja tos pašus uzdevumus, tikai citā tehnikā. Varu teikt, ka viņa tika pakāpi augstāk. Tas bija īpašs gadījums.

Sandra: — To, ko Dace māca, var mācīt ļoti atšķirīgi. Pieejas var būt vairākas.

Dace: — Pastāv uzskats, ka zīmēšanu var iemācīties, bet gleznošanai vajag izjūtu. Tam var piekrist, bet arī gleznošanā šo to var iemācīties. Manuprāt, gleznot — tas ir pareizo krāsu pleķīti ielikt pareizajā vietā. Bet vispirms gan jāprot nolasīt krāsas dabā un pēc tam tās sajaukt. Un tiešām var iztikt tikai ar trim pamatkrāsām — dzeltenu, sarkanu un zilu. Izstāstīt to nav vienkārši, lai gan nekā sarežģīta tur nav. Recepte nav grūta, ja to saprot, ja iemācās uztvert, un tas var notikt, tikai darbojoties.

— **Iesākums tādā izvērtās cerīgs. Vai tam visam var būt turpinājums?**

Dace: — Priecātos, ja pašvaldība atbalstītu šo ierosmi. Tā nāca no iedzīvotājiem un arī no mūsu skolas vadības.

Sandra: — 14. XII sarīkojām noslēguma pasākumu, atklājām izstādi — tajā redzami visi audzēkņu darbi, kas šajā laikā tapuši. Pie manis katra dalībniece uzšuva sev iepirkuma maisiņu, uz kura veidoja rotājumu auduma apdrukas tehnikā. Tas bija darbs ar krāsu, mācēt izvēlēties piemērotāko, nesaraibināt, kā arī strādāt ar šabloniem un iespējamajiem krāsu klāšanas paņēmieniem. Darba process bija pietiekami radošs, tajā katrs varēja veidot savu individuālo krāsu kompozīciju. Keramikas nodarbībās tapa dažādi trauki — šķīvīši, vāzītes, svečturi.

Dace: — Pie Silvijas veidoja priekšmetus no māla plasta.

Sandra: — Kā stāstīja Silvija, vēl gan šie

darbi nav pilnīgi gatavi, keramikā tas nenotiek tik ātri. Ir bijusi tikai pirmā biskvīta dedzināšana. Nākamajā posmā darbus glazēs, lai pēc tam tos atkal dedzinātu. Katrai dalībniecei ir vairāki darbi, un tie atspiedumu tehnikā ir interesanti iesākti, — ar glazūru varētu būt ļoti labi.

Dace: — Darba gaitā atklājās, ka pieaugušos interesē daudz kas: cilvēka anatomija, ainava, kā uzzīmēt koku, kā uzgleznot lielu gleznu. Mans plāns ir virzīties secīgi, soli pa solītim. Strādāt tā, lai it kā nejauši nonāktu pie gala rezultāta. Man šķiet, ka cilvēki reizēm pat nenovērtē to, ko paši ir izdarījuši. Kā profesionāle varu teikt, ka dalībnieces tiešām paveikušas daudz, tas ir vērā ņemami. Visas cītīgās nodarbību apmeklētājas ir ieguvējas, pat ja viņas pašas to pašlaik vēl neapjauš.

— **Vai ieguvums varētu būt arī cita, padziļināta izpratne, kas palīdz labāk uztvert mākslas darbus, piemēram, izstādēs?**

Dace: — Arī tas, protams.

Sandra: — Dace pieminēja secīgumu darbā. Arī es gribu uzsvērt, ka tam noteikti jābūt. Citādi nekas nesanāks.

Dace: — Sandra jau iepriekš pieaugušajiem ir mācījusi apgleznot zīdu. Arī tam vajag zināšanas krāsu mācībā — kādas drīkst kopā jaukt, nestrādāt ar tīrām krāsām. Vēl šādu nodarbību ieguvums pieaugušajiem — tas ir labs veids, kā cilvēkiem, kas dzīvo lauku vidē, pastrādāt pie savas domāšanas. Pamainīt redzējumu uz lietām, kas likušās šķietami pašsaprotamas. Tagad atklājās, ka tās ir citādas, un mēs tādus vai citus stereotipus nojaucām katrā gleznošanas nodarbībā. Zaļš nav zaļš, sarkans nav sarkans, bet melns ir sarkans! Tāpat ne tikai iemācīties gleznošanas pamatus, bet arī paskatīties uz lietām neierasti.

— **Tas noteikti ir vērtīgi.**

Sandra: — Manās nodarbībās nebija tādas secības, toties bija dažādība materiālos. Auduma apdruka, tekstila aplikācija, zīmēšana uz stikla, dekupāža. Tāpat mācījāmies kompozīcijas izjūtu.

Dace: — Sandra var piedāvāt simts un vienu tehniku, tikai nelielais nodarbību skaits to stipri ierobežo. Tāpēc palika pie auduma apdrukām.

— **Būtībā prasījās vairāk nodarbību?**

Dace: — Var jau teikt, ka vajadzētu daudz vairāk, pa četrām katru nedēļu, bet to jau nespētu ne mēs, ne dāmas. Galveno, pamatus, esam apguvuši: krāsu mācību, mazliet zīmēšanu, pēc tam jau varēsim vairāk pievērsties gleznošanai, lai attēlotu kaut ko nopietnāku.

— **Bet visa pamatā jābūt dalībnieku vēlmei, patikai.**

Dace: — Jā, motivācijai. Visās trīs grupās centība bija pāri visam. Par to jāpaslavē! Vienmēr strādājām vairāk nekā paredzēts, vairāk nekā divas akadēmiskās stundas.

Atzišos, ka pati arī ar zināmu uztraukumu tam visam ķeros klāt. Atbildība, tas vēl būtu maigi teikts. Kā citādi! Kā izdosies, vai nebūs par vienkāršu, vai nebūs par sarežģītu, vai nebūs garlaicīgi, vai mācēšu labi izstāstīt?

Pēc izstādītajiem darbiem sapratu, ka grupai, ar ko strādāju decembrī, mūsu kopdarbs — uzveru šo vārdu! — izdevās labāk nekā pirmajai grupai. Tur nevar vainot pirmās grupas gleznotājas, tā ir mana vaina.

— **Vai nu gluži vaina. Jums pašām tā bija jauna pieredze.**

Dace: — Labi, varētu arī teikt, ka augu līdzī saviem audzēkņiem. Katram jau darba gaitā izstrādājis savi paņēmieni, kā vienkāršiem līdzekļiem nonākt pie kāda gala rezultāta. Arī tas ir svarīgs.

Sandra: — Starp citu, pēc mūsu pieauguša-

• **Daži no dalībnieču darbiem.**

Sintijas Kārklevalkas foto

jām audzēkņiem varējām spriest, ka lielā daļa pēdējo reizi ar mākslu saskārušās skolas solā, viņu laikā DMMS vēl nebija. Bet viņas ir ļoti aktīvas un grib iemācīties.

Dace: — Es pati pēc darba laika nevarētu vēl kaut ko papildus darīt. Viņu vēlme un apņēmība ir apbrīnojama. Zinu arī, ka dažas tagad turpina mājās gleznot. No dažas labas izskanēja: vai cik labi, ka ir tādas nodarbības gada tumšajā laikā. Arī no sarunām ar draugiem un paziņām esmu uzzinājusi, ka dundadznieki atzinīgi novērtējuši mūsu studiju.

Mums nav nolūka izkonkurēt Mākslas akadēmiju, bet zināmas ambīcijas mums ir. Gluži bez tām arī nevar!

Dalībnieču atziņas

Dalībniecēm vaicāju vienu un to pašu: kāpēc pieteicās, ko guva, un, ja būtu iespēja, vai gribētu vēl ko tādu darīt?

Iveta Bekmane—Avota, pašvaldības zemes lietu speciāliste:

— Rudenī sāku te strādāt un dzīvot, atklājās daudz jauna un nezināma. Meklēju sev brīvā laika pavadīšanas iespējas. Rokdarbi man sen jau patīk. Saista arī citi mākslas veidi. Patīk aust.

Sākumā domāju, ka mans dēls turpinās izglītoties mūzikā un septembrī iepazinos ar DMMS skolotājām. Izrādījās, ka daži mani draugi pazīst šīs skolas skolotājas. Tad uzrunāju Daci Čoderu, vai nav iespējas kaut ko darīt pieaugušajiem. Pēc nedēļas man zvana no skolas un saka — tiešām ir tāds piedāvājums. Tā tas aizsākās.

Nācu uz nodarbībām, būdama gatava ņemt pretī jebko. Maisiņu šūšana un apdruka man nebija nekas jauns, arī veidošana, bet arī tas bija interesanti. Pilnīgi jauna bija gleznošana. Man sveša joma, bērniībā no tās kaut kā biju izsprukusi. Esmu ar telpisku domāšanu, tāpēc strādāt darbus, kas prasa tādu ievirzi, man ir viegli, dabiski. Toties visai sarežģīti ir strādāt plaknē. Mans tiešais darbs saistās ar dokumentiem, arī tādā plaknē. Bet es to visu telpiskoju, iztēlojos. Tagad, mācoties gleznot, par sevi uzzināju daudz jauna. Uztvert krāsu, formu... Man tas bija svarīgi jau tīri teorētiski.

Labprāt gribētu turpināt. Pasniedzējas arī atklāja, kas varētu būt tālāk. Veidošanā varētu glazēt, materiālmācībā ņemt citus materiālus un apgūt jaunu tehniku, varbūt filcēšanu, gleznošanā — jau citas krāsas, varbūt arī strādāt melnbaltā tehnikā.

Es to visu uztveru kā lielisku papildu izglītību, kas dod iespēju paplašināt apziņu.

Tieši neko no studijā darītā neturpināšu, maisiņus nešūšu un no māla neko neveidošu,

toties esmu nopirkusi stelles. Esmu aprunājusies ar Dainu Līknu un Baibu Tenderi, tautas namā varētu būt telpas aušanai. Aust māku un ļoti gribētu atsākt, tāpēc mudīnu arī citas kopīgi darboties.

Esmu ienācēja, izkāpusi ārā no draugu un ģimenes loka. Gribu izzināt sevi, paskatīties citādi uz lietām, iepazīt cilvēkus. Jau pēc noslēguma pie manis pienāca kāda meitene no citas grupas un pasveicināja no maniem radiem, kurus gadus divdesmit nebiju redzējusi. Mana mamma ir cēlusies no Dundagas, pati te esmu dzīvojusi bērībā pa vasarām. Tā atradu jaunus draugus un radus.

Ance Remesa, Tūrisma informācijas centra darbiniece:

— Jau pirms kāda laika iedomājos, ka gribētu atkal pamācīties gleznošanu. Gribēju pajautāt DMMS, vai nevarētu kaut ko tādu sarīkot, bet šķita — vai nu to varēs, tur jau strādā tikai ar bērniem... Bērībā gadus piecus gāju DMMS. Vēlāk, kad studēju ainavu arhitektūru, man mācīja arī zīmēšanu, gleznošanu un kompozīciju. Veidojām krāsu aplūš, dinamikas, gleznojām akvareļus un maketējām. Tagad vēlējos papildināt zināšanas un mājas apstākļos turpināt. Kad man piezvanīja Dace Čodera un pastāstīja par šādu iespēju, tūdaļ labprāt piekritu.

Interesantas bija visas nodarbības, arī veidošana un darbs materiālā. Pat negaidīju, ka būs tik saistoši. Arī gleznošanā uzzināju daudz jauna. Tas ir noderīgi. Pirmoreiz mācījos gleznot tikai ar trim pamatkrāsām. Pirms šīm nodarbībām mājās pati biju iesākusi kādus darbus, bet pietrūka pamudinājuma pabeigt. Tagad bija motivācija tikt līdz galam. Kopā ar citiem arī vieglāk sokas. Nu man gribas dabūt savu molbertu, lai varētu pagleznot. Vēl iedomājos, ka nebūtu slikti arī iegādāties šujmašīnu...

Patīkami bija arī darboties grupā, kurā ir cilvēki ar līdzīgām interesēm.

Jolanta Anzenava, friziere, četru bērnu māmiņa:

— Kad skolotāja Sandra Dadze nāca pie mums projektā pie Alfas Auziņas bērnu die-

nas centrā *Mājas*, es jau paudu vēlmi kaut ko tādu darīt. Bijām daudz jauno māmiņu, un mēs kuplā skaitā būtu gājušas arī mākslas studijā, traucēja tikai vakars. Kad zvanīja no DMMS, es ar prieku piekritu, jo varēju arī vakarā. Man ar četriem bērniem ir daudz darba mājās, un tieši tāpēc izraušanās ārpusē bija ļoti vērtīga. Abas manas vecākās meitas pašas iet DMMS. Bērniem teicu: tagad arī mamma ies mākslas skolā. Sākumā jau viņi uztraucās: kā tā, tu nebūsi mājās? Nekas, mājās būs tētis, un lielākie bērni savāks mazākos. Bērni arī drīz ievēroja, ka es pēc nodarbības atgriezos iedvesmota.

Pirmā nodarbība bija ar māliem, un es mēlos, šķiet, iemīcīju visu savu slikto enerģiju. Bērni bija mierā ar to, ko es daru, viņi mani laida labprāt.

Man galvenais pamudinājums laikam bija izrauties no ikdienas. Taisnība, bērībā bija arī sapnis iet mākslas skolā. Nācu no daudz-bērnu ģimenes, mākslas skolā gāja vecākās māsas, es tiku dejot. Pati gan esmu zīmējusi, mācoties frizieru skolā. Nodarbībās DMMS biju gatava ņemt pretī visu, ko man piedāvās. Pilnīgi svešs likās māls. Izvērtās tā, ka visos novirzienos varu iegūt, iemācīties ko jaunu. Domāju — šūt gan es māku, bet tieši šajās nodarbībās beidzot iemācījos nošūt taisnu vīli. Izrādās, tur ir savs knifiņš.

Mēs bijām dažāda gadagājuma grupa, jaunākas bijām tikai divas, tomēr ātri atradām kopēju valodu, daudz sarunājāmies, smējāmies. Gandrīz katra padalījās savā pie-redzē, gan šūšanā, gad darbā ar mālu. Skolotāji pat reizēm pārjautāja — vai var arī tā?!

Jau pirms nodarbības biju nopirkusi eļļas krāsas, lai gleznotu, vīrs bija uzdāvinājis molbertu. Dace ielika pamatus, kā saskatīt krāsas. Kā pareizi sākt, lai nonāktu pie skais-ta rezultāta. Pēc šīm mācībām vēl nav iznācis piekerties gleznošanai, bet esmu pārliecinā-ta, ka tam spēšu atlicināt laiku.

Pēc māla nodarbībām nopirku veidojošo pastu, kas nav jāapdedzina, un uz mammaš dzimšanas dienu kopā ar meitām izveidojām trauku. Pirms tam nemaz nezināju, ka tāda

pasta ir! Pēc šūšanas nodarbības izšuvu sev svārkus un somiņu.

Tā bija laba atslodze pēc dienas darbiem. Ļoti vēlos, lai šādas nodarbības turpinātos!

Jolanta Ģērmane, sākumskolas skolotāja:
— Piezvanīja Dace un uzaicināja piedalīties. Piekritu. Grupu varēja izvēlēties, un es izraudzījos tādu, kurā ir cilvēki, ar kuriem jau esmu darbojusies ar mākslu saistītos projektos, ar kuriem man ir svarīgi būt kopā. Mūsu izglītības speciālista Dināra Neifelda vārdiem runājot, piedāvātais projekts ir blakus izglītība. Atkārtāju kaut ko kādreiz mācītu, uzzināju ko jaunu, reizē tas bija līdzsvars starp darbu un atpūtu, satikšanās ar līdzīgu interešu cilvēkiem. Mums bija ļoti radoša grupa, kurā valdīja savstarpēja uzticēšanās. Katra deva savu artavu, cita citu papildinājām, un tā visas bagātinājāmies.

Man vērtīga bija gan krāsu mācība un gleznošana, gan darbs ar šujmašīnu, ko ilgi nebiju darījusi! Lielais atklājums bija māls — materiāls, kas sniedz veselu pārdzīvojumu gammu! Man patīk veidošanas darbi!

Atļaušos mazu atkāpi. Dāņi esot vislaimīgākā nācija pasaulē — viņi paši tā uzskata. Aizvadītajā vasarā bija iespēja būt Dānijā. Aprunājoties ar tur dzīvojošiem cilvēkiem, atklāju, ka tur ļaudis dzīvo ar domu, ka pārmaiņas sākas ar sevi pašu. «Esi tās pārmaiņas, ko gribi redzēt pasaulē!» Dāņi savā starpā dalās ar zināšanām, tas ir viens no laimes priekšnotekumiem. Tur projektos operdziedātāja māca citiem dziedāt, režisors ar ciema iedzīvotājiem iestudē izrādi, šuvēja jaunajām māmiņām māca šūt tērpus... Visi piedalās, un katrs ir kādam citam noderīgs. Domāju, ka arī mūsu interešu izglītības studijā bija kaut kas no tā. Skolotājas mums atklāja mazus knifiņus, mēs viņām bijām cita auditorija. Un tā mēs kļuvām laimīgākas.

Atkārtojot, kā dažādās tehnikās strādāt, to tūlīt izmantoju skolā — darbā ar bērniem. Izmantojot guaša krāsas un šablonus, kopā izgatavojām Ziemassvētku apsveikuma kartiņas *Stacijas* mājas ļaudīm. Tas sagādāja savstarpēju prieku.

Dundagas pagastam 150!

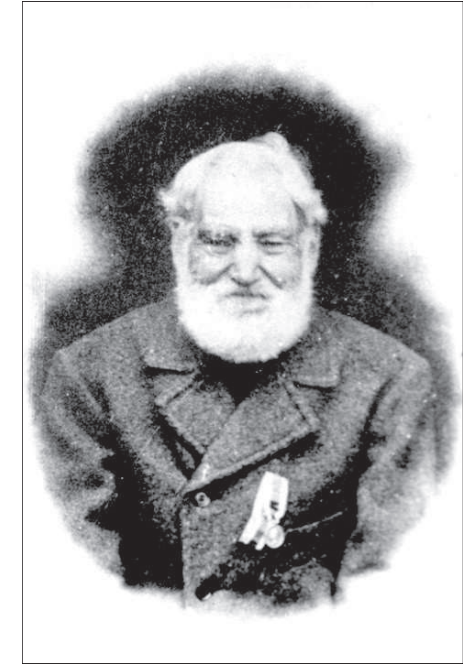
Šogad Dundagas pagastam liela jubileja. Laiku pa laikam to pieminēsim publikācijās, svētku kulmināciju piedzīvosim 15. VII Dundagā, bet ievadam — Dundagas vēstures pētnieka Gunāra Laicāna stāstījums.

— Vārdam «pagasts» ir sena izcelsme, no krievu valodas vārda ‘*pogostit’*. Tas bijis pazīstams jau no 13. gs., kad krievu kņazi devās savākt meslus.

Cariskā Krievija 19. gs. izdarīja vienu no savām progresīvākajām reformām — zemes reformu Baltijas guberņās. Pēc tās zemnieki bija piesaistīti pie novada, nevis pie dzimtkunga. Reforma noslēdzās ar 1866. gadā pieņemto pagastu pašvaldību likumu. Visu gadu notika sagatavošanās darbi. **1867. gada 2. janvārī notika pirmā Dundagas pagasta vietnieku pulka sēde.** Vietnieku pulkā bija 24 cilvēki, no tiem uz sēdi bija ieradušies: 11 saimnieki, 4 māju kalpi, 4 vaļinieki, 4 no muižas saimes, arī Ģipkas skolas skolotājs Krišs Štauers, kam muižā maksāja algu. Par pagastā vecāko ievēlēja *Dingu* māju saimnieku Frici Adamoviču, par pagasta valdes un tiesas skrīveri — Eduardu Neilandu.

Jau brīvās Latvijas laikos Kārlis Ulmanis Draudzīgajā aicinājumā mudināja uzrakstīt pagastu hronikas. Tam atsaucās arī Dundagas pagasta darbvedis Jānis Sauleskalns un 1938. gadā uzrakstīja Dundagas pagasta hroniku. Tās kopija atrodas gan Kubalu skolā-muzejā, gan manā īpašumā. No hronikas varam daudz smelties. 1933. gadā Fricis Īvnieks uzrakstīja Dundagas aprakstu, kurā vairāk minējis agrāro reformu. Krietni vēlāk daudz vērtīgu rakstu sagatavojis Ernests Ābols, gan *Talsu Vēstīm*, gan laikrakstam *Banga*.

Bet 1867. gadā vietnieku pulks ievēlēja pirmo pagastveci. Fricis Adamovičs valdīja 12 gadus. Adamovičs apprecējās ar Krišjāņa Barona māsu Līzi. Pirmā pagastveča valdīšanas laiks bija ļoti ražens. Ernests Dinsbergs tad bija izsūtīts trimdā Jelgavā, Adamovičs

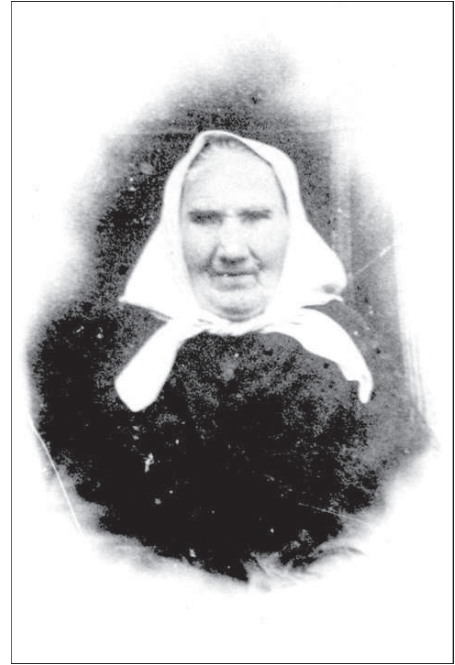
• *Fricis Adamovičs (1828-1912). I Dundagas pagasta vecākais. Fotogrāfs nezināms. Datējums (1905-1910).*
• *Līze Adamoviča, dz. Barons (Krišjāņa Barona māsa, 1829-1916). Frici Adamoviča sieva. Fotogrāfs nezināms. Datējums (1905-1910).*

sekmēja viņa atgriešanos. Adamoviča laikā arī nodibināja *Dondangas pagasta palīdzības un krājuma kasi* — pirmo krājaizdevu sabiedrību Latvijā.

Adamoviču nomainīja Kārlis Rovičs no *Paņiem*, kurš strādāja 8 gadus. Rovičs iegāja vēsturē kā liels pareizticīgo baznīcas kritizētājs. Līdz 1943. gadam Dundagas pagastā bija 19 pagastveci. Bija gan spilgtas personības, gan tādi, kas noturējās tikai kādu gadu. Mana kvēla vēlēšanās ir savākt visu 19 pagastvecu ģimenes un izveidot domes ēkā galeriju.

Visu pagastu laiku var sadalīt vairākos lielos posmos. Pirmais — no 1867. līdz 1918.

gadam, kad Dundagas pagasts ietilpa Ventspils apriņķī. Tas bija cariskās Krievijas laiks, divreiz dega pils — 1872. gadā un Piektā gada revolūcijā, notika daudz labu aizsākumu —

Frici Adamoviča sieva. Fotogrāfs nezināms. Datējums (1905-1910).
Kubalu-skolas muzeja krājumu foto

cēla skolas, baznīcas. Piekrītu mūsu ilggadējā vēstures skolotāja Imanta Brusbārža tēzei, ka Latvijas valsts tapa krietni agrāk nekā 1918. gada novembrī. Būtiski aizsākumi rodami jau 19. gs., un jāatzīmē divas izcilas vietas Latvijā — Vecpiebalga un Dundaga — ar ievērojamām personībām. Tādi dižgari kā Ernests Dinsbergs, Krišjānis Barons un tepat netālu Krišjānis Valdemārs neapšaubāmi cēla latviskuma apziņu. Pats Dundagas pagasts vienmēr ir bijis lielākais pagasts Latvijā.

Otrs posms ir neatkarīgās Latvijas laiks. No 1921. līdz 1938. gadam notika agrārā reforma. Spilgts pagastvecis bija Fricis Burne-

Domāju, ka tikai retā no mums, kas šajās mācībās piedalījās, iegūto paturēs sev vien. Gūtais prasās uz āru.

Mums, dundadzniekiem, vajag daudz laika, lai aizbrauktu uz kādu pasākumu ārpus novada robežām. Tāpēc iespēja pēc darba aiziet uz šādām nodarbībām un atslēgties no ikdienas, arī satikties ar līdzīgi domājošiem cilvēkiem ir ļoti augstu vērtējama. Priecājos, ka īstie cilvēki sasparojās un labas lietas varēja notikt.

Ko darīt pašvaldībai, lai tās iedzīvotāji būtu laimīgāki? Jaunajā gadā lemiet par šī projekta turpinājumu!

Rūta Balķīte, Mazās skolas darbiniece:

— Es jau iepriekš biju iesaistījusies Gunde-gas Lapiņas projektā, kurā par krāsām mācīja Ausma Goldberga. Sandra Dadze mācīja dekupāžu. Man ļoti patika, un, kad skolotājas rudenī uzrunāja, vai negribētu šādi pamēģināt, labprāt piekritu. Tā ir arī iespēja garajos rudens vakaros iziet cilvēkos, citādi garajās stundās pie televizora kļūsti truls.

Vairāk mani interesēja gleznošana kā svešākā joma. No skolas laikiem neviens zīmēšanas skolotājs nav palicis atmiņā. Gāju drusku ar bailēm, jo savā grupā biju vecākā, — vispār gan nebiju pati vecākā! Domāju, kā nu būs? Bet līdzās bija tādas pašas, kas neko lāgā nezināja. Kādas arī zināja vairāk, bet nebija laika pievērst uzmanību, ko citas dara. Divas stundas biju ieurbusies savā lapā un vēlāk varēju brīnīties, kā man tas iznācis. Un kā var iegūt tik daudz nianšu no dažām krāsām!? Tagad krāsām pievērsu lielāku vērību, pat televīzijā skatoties pārraides.

Rokdarbus gan neizvēlējos, paliku pie gleznošanas un keramikas. Keramikas nodarbībās darbiņus līdz galam neapstrādājām, tas vēl būtu jādara.

Man patika! Tagad drusku pat mājās pakēpājos ar parastām guaša krāsām. Reizēm liekas — kā tur skolā tonis iznāca, kāpēc mājās neiznāk? Ja nodarbības turpinātos, tad varētu paprasīt. Es noteikti esmu par.

Alnis Auziņš

vics, saukts par *Slotiņu* Frici, bet izcilākais, manuprāt, bija *Lodiņu* saimnieks Juris Legzdiņš, kas saimniekoja 10 gadus. Viņu izsūtīja un nošāva. Pēdējais, jau vācu laikā, bija Kārlis Rozenfelds, līdz 1943. gadam. Ar viņu man laimējās satikties un daudz aprunāties.

Padomju laikā pagastveču vairs nebija, bet pagastus un apriņķus likvidēja tikai 1949. gada 30. decembrī. Līdz tam Dundagas pagastā bija 14 ciemi, kuros darbojās izpildkomitejas priekšsēdētājs. No 1950. līdz 1956. gadam pastāvēja Dundagas rajons, un, cik esmu izpētījis, galvenokārt tāpēc, lai sekmīgāk izķertu mežabrāļus.

Vēlāk pārgāja uz atsevišķām ciema padomēm, 1971. gadā mazās kopsaimniecības apvienoja lielajā *Dundagas* kolhozā. No šī laika līdz pat 1990. gadam Dundagas ciemata tautas deputātu padomi vadīja izpildkomitejas priekšsēdētājs Arnolds Vērdiņš. Kolka tās pierobežas zonas statusa dēļ palika atsevišķi, tur bija Kolkas ciemata tautas deputātu padome.

Visbeidzot, Latvija atguva neatkarību, un sāka atjaunot pagastus. Likumu par pagastiem gan pieņēma tikai 1994. gadā. Es pašvaldībā sāku strādāt par tautas deputātu padomes priekšsēdētāja vietnieku. Kolka par pagastu kļuva tikai 1994. gadā.

2009. gadā notika administratīvi teritoriālā reforma, tagad esam Dundagas novads ar diviem pagastiem. Skatoties no sākuma, no 1867. gada, esam pazaudējuši Melnsilu, Ģipku un Ģibzdi.

Šogad krietni jānosvin Dundagas pagasta 150 gadi. Ļoti ceru, ka iznāks profesores Janīnas Kursītes organizētā grāmata par Dundagu, ļoti vēlos domes ēkā izveidot pirmo 19 pagastveču portretu galeriju. Svētkus svinēsim visu gadu, jāapzina un jāiesaista mūsu izcilie novadnieki, jādaudzina ievērojami fakti un notikumi no Dundagas pagasta hronikas, jāsadarbojas pašvaldības iestādēm. Svētku virsotni esam iecerējuši ar dižpasākumu tieši jūlijā vidū.

Alnis Auziņš

Pūralāde

Ar smeķi un pēcgaršu

Nozīmīgākajā pasākumā tūrisma nozarē Kurzemes reģionā — *Lielajā Jēkabā 2016* — uz *Dīzās Kurzemes lauku mājas ar kolorītu saimnieku un saimniecei 2016* godu bija izvirzīti desmit krietni saimniekotāji, bet vērtētāji par labāko atzina brīvdienu māju *Stūrīši-Branki* Mazirbē. Šo māju saimnieki pērnā gada nogalē kļuva par dubltaureātiem, jo valsts svētkos saņēma arī pašvaldības Atzinības rakstu par lībiešu tradīciju daudzīnāšanu, par novada un valsts tēla spodrināšanu.

Pie viesmīlīgajiem saimniekiem, Guntas un Igora Ginteriem un Ingas Leontjevas, biju viesojies pirms četriem gadiem. Nu āvu kājas, lai aizbrauktu vēlreiz.

Garša tiešā nozīmē

Pirmā saskarsme ar *Stūrīšu-Branku* ļaudīm man iznāca kādā Muzeju naktī. Kas reiz redzējis Igoru pavāra tērpā un baudījis viņa gatavoto ēdienu, tas šo kombināciju nemūžam neaizmirsīs, — garšas atmiņa viņu vilks atpakaļ uz Mazirbi!

Igoru tiešām no bērna kājas saistījusi ēdienu gatavošana. Kad vecmamma cepusi plātsmaizi, zēns vienmēr bijis klāt. «Visvairāk gan man patika kaut ko garšīgu paēst», tagad Igors ar smaidu saka, bet tūlīt piebilst, ka lauku sētā pašsaprotami ir bijis jau no mazotnes palīdzēt virtuves darbos — nomizot kartupeļus, sagriezt sīpolus, atnest ūdeni.

Dzīves gaitas Ginteru ģimeni padomju laikos aizveda uz Ogri, kur Igors pabeidza pamatskolu. Tā kā mājās viņš ar patiku bija gatavojis ēst, tad izvēle skaidra — jāskolojas par pavāru. Puisis izturēja diezgan nopietnu konkursu un sāka mācīties Rīgas 15. profesionālā tehniskajā skolā. Grupā bijis vēl tikai viens puisis, pārējās — meitenes.

Mēdz gan teikt, ka labākie pavāri ir vīrieši. Igors šo tēzi ne īsti apliecina, ne noliedz. Jā, padomju laikos lielam lielā tiesa pavāru bija sievietes, bet izcilāt smagos katlus, tas gandrīz vairāk ir vīrieša darbs. Igors pavāra arodā ieguvis dažādu pieredzi — strādājis Rīgā kafejnīcās *Turaida* un slavenajā *Nicā*, par pavāru bijis armijā un arī, braucot uz kuģiem, tātad — koks. Tā līdz 1993. gadam.

Igoram maz pamazām sakrājas tāds kā psiholoģisks nogurums. Attīstītā sociālisma laikos ēdināšanas profesiju pārstāvji varbūt visās izjuta tirdzniecībā valdošo nekārtību, negausīgo piesavināšanos, jo tieši viņi atradās «barošanās ķēdes» pašā galā. Tomēr šajos apmēram desmit gados pieredzēto viņš nenožēlo, jo «katrs darbs, ko iemācās, pieradina pie atbildības, sistēmas».

Tagad, saimniekojot *Stūrīšos-Brankos*, Igora pavāra talants atplaucis visā krāšņumā. Viņš ar vienlīdz lielu ķērienu izdomā receptes un ēdienu nosaukumus, un noformējumu. Baudījums garšas kārpīnām un arī acīm!

«Ja ceļotāji pie mums ēd brokastis, tad es viņiem taisu lībiešu brokastis — trīs ēdienus», Igors stāsta. «Pie mums nekad tā nav bijis un nebūs, ka piedāvāsim vienkārši no veikala atnestu sieru un šķiņķi. Vispirms galdā ceļu putru — auzu, rīsu vai mannā, noteikti ir omlete un karstās jūrmalmaizītes, tādas mazas picīņas. Un tas vēl nav viss. Gatavoju īpašu lībiešu jogurtu, izmantoju Elmas kundzes pūti — ēdienus taisu no vietējiem, augstvērtīgiem produktiem».

Igora firmas gardums ir arī bukstiņputra. Šai pusē sen zināms ēdiens, bet Igors arī tam izgudrojis savu *pieju*. Visus firmas noslēpumus nevar atklāt, Igors vien piebilst, ka biezu putru noteikti vāra uz dzīvas uguns.

Stūrīšu-Branku saimnieks teic paldies novada Tūrisma informācijas centra vadītājai Alandai Pūliņai par rosinājumu izdomāt kādu suvenīru. «Domāju, kādu gan piemiņas nieciņu es varētu uztaisīt. Tad sapratu — tā varētu būt mūsu īpašā sāls!» Savu firmas maišījumu mazos trauciņos Igors dāvina apmeklētājiem un pārdod arī atsevišķi, un es varu apliecināt, ka «lībiešu sāls» pārspēj visas citas man zināmās.

Vecā Taizeļa turpinājums

Gunta ar lepnumu stāsta par savas dzimtas vēsturi — tai tieša saikne ar leģendārā Taizeļa dzimtu: «Dundagas barons ap 1860. gadu sāka iznomāt zemes, un tad arī *Taizeļu* zemei radās pirmais nomnieks, bet ap gadsimtu miju viņš vairs nav gribējis saimniekot. Mans mammas tēvs, kabotāžas stūrmanis Jānis Otomers, 20. gs. pašā sākumā no barona par

• Igors, Gunta un Inga .

cara zelta rubļiem iegādājies zemi. Zemes un mājas nosaukums bija *Taizeļi*. Tā kā te visus sauca pēc mājvārda, tad Vecais Taizelis bija arī mans vecaistēvs. Mamma brāli sauca par Jauno Taizeli. Tepat blakus *Stūrīšiem* bija arī pati māja, tā nav vairs saglabājusies».

Gan Gunta, gan Igors Mazirbē ir dzimuši un auguši, *Taizeļos* dzīvojuši — kamēr vecā māja pavisam sāka brukt kopā. Tad ģimene pārcēlusies uz kaimiņa Eduarda Brankes uzdāvinātajiem *Brankiem*. Par kaimiņmāju *Stūrīšiem* atkal tāds stāsts. *Stūrīši* celti 1888. gadā. Šajā mājā dzīvojis Mazirbes pazīstamākais uzņēmējs Alfrēds Zēlis, bet viņa dižās ieceres celt viesnīcu izjauca karš — par lielajiem nodomiem liecina vien apšūnojušie lielie akmeņi blakus *Stūrīšiem*. Padomju laikos iemītnieki šai mājai mainījās, līdz tā palika bez saimniekiem. *Stūrīšu* zemes gabals bija blakus *Taizeļu* zemei, un tas mudināja Ginturus *Stūrīšus*, jau brūkošo celtni, no mantiniekiem atpirkt. Arī tāpēc, lai ciema centrā un vienlaikus pašiem līdzās neatrastos grausts bez logiem. Ginteri tos lēnām sāka atjaunot līdztekus *Brankiem*. «Kad sākām te post, cilvēki bija pārsteigti, bet tagad mēs priecājamies par Mazirbē novietotajām atkritumu urnām, par to, ka viss mūsu ciems ir krietnāk sakopts nekā agrāk».

Dzīve liek izvēlēties

Lai atjaunotu gan *Stūrīšus*, gan *Brankus*, bija melnām mutēm jāraujas vairākos darbos. Tagad var secināt, ka tas deva ne vien līdzekļus, bet arī nenovērtējamu pieredzi. Gunta atzīst, ka *Stūrīši*, ar neatkārtojamu šarmu izveidotā muzejmāja, kas jau gadus astoņus ieliksmojusi daudzus jo daudzus tūristus, tāda nebūtu tapusi, ja ne viņu darbošanās Rīgā, sūri grūti veidojot dzīvokļu kooperatīvu *Dzirnavu nams*. «Reiz 1890. gadā celtā māja bija kļuvusi par melnu komunālo ūķi. No 1940. gada tur nekas nebija ieguldīts. Sākot to visu atjaunot, ieguvu zināšanas par sienām, jumtiem, pārsegumiem... Par to visu tagad vajadzētu uztaisīt fotogrāfiju izstādi».

Desmit gadus dūšīgi raujoties uz divām pusēm, pienāca brīdis izvēlēties kaut ko vienu. Ginteri izlēma par labu dzimtajai pusei. Par *Stūrīšu* atjaunošanu Igors saka milzu padies Dundagas meistaram Alfonam Šulcam ar dēliem Jāni un Mārtiņu, toreiz vēl pavisam jauniem puisiem, kas ātri un labi izdarīja lielu darbu.

Seno priekšmetu otrā dzīve

Svarīgākais jau vienmēr ir patika pret darāmo. Igoram ir ne tikai nags uz pavārmāk-

slu, viņu saista arī vecas lietas, gan koka darinājumi, gan dzelži. Atrast, atjaunot, novietot, iedot tiem otro dzīvi. Tagad industriālais mantojums, kā Igors to dēvē, aplūkojams *Brankos* nesen izveidotajā *lībiešu šķūnī*, savukārt *Stūrīšos* acis priecē otro elpu atguvušās mēbeles. Lielākoties tās sameklētas un pirktas antikvariātos, daļa arī no vietējiem iedzīvotājiem, savu retu reizi kāds pat kaut ko atdāvinājis. «No vecmamma mantojumā ir tikai pāris skapju un vectēva ēvelbenķis», saka Igors. «Ļoti glauņas, pilīm domātas mēbeles, mani neinteresē. Veci skapji, bufetes,

te izteikuši vēlmi kādu laiku padzīvot. Kāpēc ne? Lai pašiem un apmeklētājiem būtu interesantāk, saimnieki katru gadu izdomā kādu vadošo tēmu. Aizvadītajā vasarā tā bija Rišeljē valstība — izšuvumi. Nākamās vasaras tēma lai paliek noslēpumā, bet iepriekšējos gados godā ir celts neilons, brūteskleitas un ... bumbierenes.

Muzejmāja joprojām katru gadu nedaudz mainās, bet īpaši daudz vietas jaunieguvumiem vairs nav. Arī tāpēc turpat līdzās *Brankos* pirms diviem gadiem iekārtotajā *lībiešu šķūnī* pajumti atraduši seni priekšmeti, arī no sērijas «industriālais mantojums».

Augstākā atzinība komandai

Inga, pārnākusi no skolas un īsu brīdi pievienojusies mūsu sarunai, ar prieku atstāsta ciema ļaužu teikto, ka «Igors un Gunta to godu sen jau bija pelnījuši», un piebilst: «No mazirbniekiem dzirdēt atzinību, tas jau ir kaut kas!» Inga arī uzsver — viņi trīs ir komanda, kurā katram ir sava svarīga loma. Pēc atraktīvā Igora tiecas visi tūristi, grib kopā nofotografēties un nemaz nespēj atvadīties. Ingas pārziņā ir klāt galdus un apkalpot viesus. Gunta neatkārtojami stāsta par muzeju un šīs vietas vēsturi. «Ja reizēm kāds zobrats iztrūkst, tad nu ir, kā ir», Inga atzīst, bet, uzņemot lielas viesu grupas, visiem trim jābūt savā vietā. Vasarā savā atvaļinājuma laikā un arī brīvajās dienās ļoti daudz palīdz Igora dvīņu māsa Andžella, kura strādā un dzīvo Rīgā. Kad 2015. gada rudenī *Stūrīšos-Brankos* ciemojās un pusdienoja Valsts prezidents Raimonds Vējonis ar kundzi un visu plašo svītu, kāds no viesu saimes painteresējies, cik cilvēku spēj šādu uzņemšanu nodrošināt. Skaitlis trīs līcis krietni pabrīnīties.

Šajā vietā ir guvuši labsajūtu deputāti, kas vēlāk kļuvuši par ministriem, sadarbībā ar pašvaldību te uzņemtas viesu delegācijas no Moldovas un Čehijas. Saimnieki labi sadarbojas ar tūrisma informācijas centriem Dundagā, Talsos un Ventspilī, mazmeita Beāte, kas dzīvo Anglijā, izstrādājusi interneta lapu. Pie Guntas, Igora un Ingas brauc vācu ģimenes, igauņi, krievi, bet visvairāk — mūsu pašu

Albuma foto

galdi, tie jā».

Ir arī tāda loģiska sakarība — ja kaut ko ar prieku un no sirds dara, tad pati dzīve panāk pretī. Tāpat kā *Stūrīšu* atjaunošanas veiksmes bija sastapšanās ar Alfonu Šulcu, tā veco mēbeļu atjaunošanā — iepazīšanās ar lietpratīgu restauratoru Ventspilī. Ar šo meistaruru *Branku-Stūrīšu* saimnieki sadarbojas jopro-

• Rišeljē valstībā.

Albuma foto

jām, jau gadus desmit.

Tas ir interesanti, kā lietas ceļo un nonāk pie jauniem saimniekiem. Te iederas arī stāsts par lībiešu tautas tēpu, ko ar tādu iznesību valkā Gunta. «Man laimējās», viņa atzīst. «Krievu laiku beigās Kolka sieviešu korim *Mare* šuva lībiešu tērpus. Kora diriģente iedeva tērpu mazirbniecei Antrai Blāzei, savukārt Antra vēlāk atdeva man. Liels paldies par to!» Kopīgo senlaicīgo noskaņu *Brankos-Stūrīšos* uzbur tieši Gunta, kas, gērbusies tautastērpā, sagaida katru ceļotāju grupu. Guntai taisnība — cilvēkus vairāk saista nevis gadskaitļi, bet gan iespēja redzēt, sajūst, sataustīt, izgaršot. Tas iepriecina tūristus un dod gandarījumu pašiem saimniekiem — ikviena senā lieta, kam izdevies uzdāvināt otru mūžu.

Ar Slīteres Ceļotāju dienām aizsākās arī *Stūrīšu* ekspozīcijas dzīve. Galds, krēsls, kumodes, harmonijs... Turklāt atšķirībā no smalkiem muzejiem tas viss ir droši aptaustāms, lietojams — tiktāl, ka atsevišķi cilvēki

tautieši. Te iegriežas arī trimdas latvieši, pat no ļoti eksotiskām vietām — no Aļaskas un no Austrālijas. Vecā gada nogalē *Stūrīšu-Branku* saimnieki saņēma aizkustinošu dāvanu no kāda vācu pāra — krāšņu fotoalbumu vienā eksemplārā, kurā iemūžināta *Stūrīšu-Branku* saimniecība un arī citas Mazirbes ainavas. Šogad jūlijā Skrundas TV *Stūrīšos* uzņēma filmu *100 receptes Latvijas simtgadei*, un tajā labi atspoguļojas *Stūrīšu* komandas darbs.

Kad sāku atvadīties, saimnieki man piekoda pateikt: «Atskatoties uz mūsu kopējo veikumu šajos gados, sakām paldies Dundagas novada domei un novada ļaudīm par mums izrādīto godu!»

Piebildīšu, ka galvenais *Stūrīšos-Brankos* ir prieks un gandarījums, turklāt abpusējs — gan šīs vietas saimniekiem, gan ikvienam, kas te iegriežas.

Alnis Auziņš

Pie mums, uz zemēm

Dzērvenes prasa pacietību

Dace Savicka, z/s *Brūveri-Grīvas*, saimniece, Piltenes purvā gadus piecpadsmit audzē lieloģu dzērvenes. Latvijā lieloģu dzērveņu audzētāju netrūkst, bet mūsu novadā Dace ir vienīgā, kas pievērsusies šādam uzņēmējdarbības novirzienam. Kad raža ir novākta un pārdota, aicināju Daci veltīt mazliet laika sarunai.

Atceroties sākumu

Lūk, Daces atziņas, ko viņa atklāja *Dundadzniekam* pirms vairākiem gadiem, tikko pievērsusies visai neierastajam saimniekošanas veidam.

«Lieloģu dzērvenes sāku audzēt tāpēc, ka gribējās izmēģināt kaut ko jaunu un interesantu. Tās ļoti reklamēja. Šajā kultūrā neesmu vīlusies. Lieloģu dzērvenes ir vitamīniem bagātas un ražīgas ogas. Vienīgi agrā šķirne vienu gadu dod labu ražu, bet citu, kā pagādās. Lielā kā daļa ogu man ir vēlā šķirne *Steven*, kas labi ražo katru gadu. Ik pāris gados noņemam stīgu analīzes, lai noskaidrotu, kādas barības vielas vajag. Bet visumā dzērvenes ir pieticīgas. Lielākie ieguldījumi nepieciešami, sagatavojot laukus stādīšanai, iegādājoties stādus, ierīkojot apūdeņošanu. Vēlāk stīgas jāapgriež, lai varētu ogas vākt ar kombainu. Pagaidām tās lasu ar rokām. Paldies maniem čaklajiem lasītājiem, tāpat arī Naarim Freimutam, kas reizēm izpalīdz ar purva tehniku! Pacietību prasa pirmās ražas gaidīšana. Dzērvenes sāk ražot tikai ceturtajā piektajā gadā pēc iestādīšanas. Lielāko daļu ogu nododu kooperatīvam *Ziemeļoga*. Dzērvenes pārstrādā Pūres cehā, kā arī tirgo lielveikalos svaigas».

Kas aizvadītajos gados mainījies, kādas jaunas atziņas radušās — par to šajā sarunā.

— **Pirms dažiem gadiem runājāties, kad tev dzīvē bija krustceles — tu izvēlēties aiziet no darba ar ciētu algu, lai pilnu laiku veltītu saimniecībai...**

— Jā, atstāju veco darbu, jo biju izlēmusi pievērsties vienam — savā zemnieku saimniecībā. Darbā degvielas uzpildes stacijā biju sevi izsmēlusi. Tomēr pērn no jauna iesaistījos darbā ārpus mājas — Kubalu skolā-muzejā. Pastrādāju līdz novembrim un sapratu, ka atkal sanāk pārāk daudz laika pavadīt ārpusē, savai saimniecībai nemaz nevaru īsti pievērsties. Dzērveņu lauks paliek aizaudzis... Pastrādāšanu Kubalos gan nenožēloju. Man patīk tas senatnīgums, ēka ar vēsturi un lielu vērtību, kā arī tur strādājošie, ieintere-

sētie cilvēki.

— **Ir ļaudis, kas spēj apvienot daudzus darbus, bet arī jautājums — kādus?**

— Nu ja. Turklāt gribas visu labi izdarīt, un, kad to īsti nevar, tad saproti, ka no kaut kā ir jāatsakās. Jā, vecais gads sanāca tāds

• Daces Savickas produkcijai piekritēju netrūkst. Dzērvenes jau izpirktas.

Foto no D. Savickas albuma

drusku sagrābstīts. Šogad savā zemnieku saimniecībā, gandrīz neko īpaši neieguldot, novācu tonnu ogu. Pašas izauga.

— **Tomēr tonna ir tonna. Skaidrs, ka viena pati tu nenovāci.**

— Jā, tas ir sezonas darbs 5–6 cilvēkiem.

— **Tas ir jau apzināts ļaužu loks?**

— Jā, pastāvīgi cilvēki, kāds arī pienāk klāt.

— **Kad ir ražas novākšanas laiks?**

— Pāris nedēļu oktobra sākumā. Šis bija no citiem atšķirīgs gads. Mans stādījums bija pārāk noaudzis, sazaļojis, tāds vairs labi neražo. Tāpēc pavasarī nācās ar trimmeri visu nopļaut. Dzērvenes pēc tam ataug no jauna,

bet nākamajā rudenī lielu ražu velti gaidīt.

— **Cik liela platība tev ir?**

— Trīs druvas, katra 0,4 hektāru liela. Divas man ražo, uz trešo vēl jāgaida. Aizvadītais gads bija īpatnējs arī salnu ziņā, tās bija ilgi, līdz pat Jāņiem.

— **Pirms tam vairākus gadus pavasaris mūs lutināja, salnu vispār nebija.**

— Jā. Dzērvene ir kultūra, kurai pavasara salnas var kaitēt.

— **Kā ar to var cīnīties?**

— Bīriņos lieloģu dzērveņu lielsaimniecībā īpašnieks dūmo. Var arī miglot ar ūdeni. Ja man būtu izrakta tik liela bedre, tad es arī varētu miglot. Miglošanai vajag daudz ūdens. Zinu, ka citiem audzētājiem, kam ir ūdens krātuves, šā gada pavasarī ūdens pietrūka.

— **Iepriekšējais pavasaris bija īpatnējs.**

Sulu mēneša sākumā viss bija sauss, meži bez sniega, daudzviet arī akās trūka ūdens. Kā tas atsaucās uz purva mitrumu?

— Nē, to īpaši nejutu, purvā mitrums ir saglabājies. Īpaša bedre gan nav izrakta, ir tikai grāvis, bet tur nav pietiekami daudz ūdens miglošanai. Tad vajadzētu pamatīgu krātuvi. Pērn daudziem audzētājiem dzērvenes apsala par spīti visai miglošanai.

— **Novāci tonnu, kas nezinātājam izklaušs iespaidīgi. Tas ir labi vai vidēji?**

— Tonna tam laukam nav nekas. Par labu to nesaukt. Man jau vēl īsti neražo. Desmit tonnas no hektāra, tā būtu laba raža.

— **Saprotu, ka tu paskaties, kā klājas ci-**

Gunita: — Ražības ziņā ir pēc kā tiekties, bet pašlaik pietiek. Ar šo apjomu paši tiekam galā. Mellenes ir tikai viena mūsu saimniecības nozare! Platība apmierina. Par to visu domāju, paturot prātā arī ainavas prasības.

— **Daļēji privāts jautājums, bet tas var interesēt arī citus. Ja paša priekam gribu iestādīt dažus krūmus, kā man rīkoties?**

Gunita: — Laba doma, tās ir vērtīgas ogas! Vispirms katram krūmam jāizrok kārtīga bedre vismaz lāpstas dziļumā, ja augsne ir mālaina, tad dziļāk, un jāsaaber skābā kūdrā — tā, kad der rododendriem. Tagad ir arī tieši mellenēm domāta. Ja stāds ir audzis podā, tad saknīte kārtīgi jāizpurina.

Ivars: — Stādīt labāk pavasarī un neizvēlēties pašapputes šķirni. Citus gadus var mēslot ar aitu vai putnu mēsliem, cūku nav vēlami. Lietojam vircu, atšķaidītu viens pret desmit ar ūdeni. Kā mēslojumu esmu sācis lietot arī sūkalas no mūsu pienotavas. Ik pēc trim gadiem ieteicams rudenī mulčēt kūdru.

Gunita: — Ja stāda trīs krūmus, tad ieteicams ar dažādu ienākšanās laiku. Agrākajām šķirnēm ogas būs jūlijā, pēc pāris nedēļām — citas. Četri pieci gadi jāgaida, iekams sāks ražot. Ja iestādīsi divgadīgu krūmu, tad ātrāk. Jākopj līdzīgi kā upeņu krūmi. No kāda trešā gada jāizgriež zari. Jāizravē apdobs. No salnām jāsaargā tad, kad jau sāk ziedēt.

— **Man gadījies satikt dravnieku, kas pats neēd medu. Jūs paši dūšīgi ēdat savas ogas?**

Gunita: — Jā! Daudz ēdam svaigas. Vāru melleņu klimpas, arī zapti. Saldējam. Ja grib iegūt sulu, tad labāk to darīt mehāniski.

tiem audzētājiem.

— Bīriņos ir, ko redzēt. Tur saimnieko zinātnieks Andris Špats, viņš visas dzērvenes pārstrādā sukādēs.

— **Bet tu pārdod? Ne jau tikai Dundagas tirgū un lielākos svētkos?**

— Cenšos pārdot svaigas ogas. Ir uzpircēji, varu aizvest uz Pūres cehu, ir firma *Rāmkalni*, ir kooperatīvs *Red Amber*, kas nodarbojas ar dzērveņu vairumtirgošanu un eksportēšanu. Kāda daļa manu ogu arī aiziet uz ārzemēm.

— **Kā tavā nozarē ar kooperāciju?**

— Pēdējā gada laikā tieši aizdomājos, ka mums, latviešiem, pagrūti sokas sadarboties. Ir daudz uzpircēju, katram sava cena. Tāda īsti laba kooperatīva lieloģu dzērveņu audzētājiem, manuprāt, nav. Es gribētu, lai pēc iespējas vienkāršāk varētu nodot ogas, saņemt naudu, un vairs nekādu raīžu. Pērn tie, kas nepaguva pirmie nodot, vēlāk pārdeva ar grūtībām. Cenas svārstās, ir bijis tā, ka Pūres ceham pārdodu ogas pa eiro kilogramā, kas ir niecīga cena.

— **Piemīnēji pārstrādātājus. Daudzās nozarēs jau teic — ja nepārdod tīro jēlmateriālu, bet no tā kaut ko uztaisi, pārveido, tad rodas pievienotā vērtība un cena.**

— Lai pārstrādātu, būtu ļoti daudz jāsaaržo. Un pati pa tirgiem es nebraukāšu.

— **Atgriežamies pie palīgiem. Vai tev viņus vajag tikai ogu lasīšanai? Un kā lasa, jo projām ar rokām?**

— Pēc novākšanas ogas vēl jāiztīra un jāsašķiro pa kastītēm. To dara mani palīgi. Lasa ar rokām. *Brālīšu* ģimenes saimniecībai Laidzē ir divi kombaini, stumjami — tādi kā motobloki. Lai tādu izmantotu, vajag nevainojamu stādījumu, citādi kombains sapinas stīgās un apstājas. Laidzē vāc ogas arī ar rokas kombainiem — arī jau stīgas traucē. To redzot, esmu secinājusi — lai izmantotu šādas palīgierīces, vajag ideālu stādījumu, un tik un tā ir liels nobīrums. Es nevarētu atļauties, ka trešdaļa ogu paliek uz lauka.

— **Kādas tev radušās galvenās atziņas pa šiem piecpadsmit gadiem, darbojoties ar lieloģu dzērvenēm?**

— Sākumā jau nemaz īsti nezināju, kā to dara. Katru stīdziņu apsakņoju atsevišķi un tad pārstādīju. Nebija arī informācijas par mēslošanu. Samēsloju ar minerālmēsliem, tāpēc uz lauka saauga ļoti daudz zaļās masas. Tagad audzētāji ir nākuši pie atzinuma, ka slāpekli tikpat kā nevajag kaisīt. Tad nu piedzīvoju, ka gadus piecus auga zaļā masa, bet ogu nebija. Taisnība, ne jau es viena to nezināju. Turpmāk būšu gudrāka.

Alnis Auziņš

— **Kā ogas pārdodat?**

Gunita: — Dundagas tirgū, esam bijuši arī Kolkā, Mazīrbē. Daļu ogu saldējam. Lielākoties pircēji atbrauc pie mums pēc svaigām ogām. Labs ir Dižmāras gadatirgus Talsos. Nākotnē ogas varbūt jāvēsim. Evita, jau mācoties Laidzē, rakstīja darbu par jāvētām krūmmellenēm. Tādas labāk uzglabājas, vieglāk pāravadāt. Var ēst tāpat, var pievienot ķīseliem, ķeksiem.

— **Krūmmellenes ir lielas, saldās un veselīgas. Bet mūsu pusē vasarās tik daudzi lasa meža mellenes. Vai nekonkurē ar jums?**

Gunita: — Mūsu kundes vairāk ir pilsētnieki. Evita ir arī pētījusi tirgu, un mēs par to pārliecināties — pircēji pieder viduslīmenim, tie ir cilvēki, kas piekopj veselīgu dzīvesveidu un apzinās, kas ir vērtīgs produkts. Mellenes ir labas acīm, samazina holesterīna daudzumu, tām ir antioksidanta īpašības, bagātas ar C un K vitamīnu. Lai no ogām gūtu vislielāko labumu, tās jālieto cauru gadu.

Ivars: — Dižmāras tirgū bijām gandrīz vienīgie. Krūmmellenes vēl audzē dažās saimniecībās — Talsu pusē, pie Valdemārpils, Sārcenē — uz Rojas pusi.

— **Kādā nozares apvienībā neesat?**

Gunita: — Nē. Ja vajag ko noskaidrot, tad piezvanām pazīstamiem. Tiem pašiem *Abullāčiem*, ļoti atsaucīgi cilvēki.

Jā, sākotnējais lielais mērķis, sapost vidi un gūt atspaidu bērnu skološanai, ir piepildījies.

Alnis Auziņš

Sapost vidi un izskolot bērnus

Jaunā gada sākumā ciemojos Valpenes *Jumaros*. Kā Tropiņu ģimenei, 2010. gada *Sējēja* laureātiem grupā *Ģimene lauku sētā*, sokas krūmmelleņu audzēšanā?

— **Pirms diezgan daudz gadiem tu, Gunita, par krūmmellenēm teici apmēram tā: ceram, ka nākotnē tā būs kā neliela banka, kas palīdzēs izskolot bērnus. Tas ir piepildījies?**

Gunita: — Jā, tā varētu teikt. Ernests mācās vidusskolas 10. klasē, Evita — Ventspils augstskolas otrajā kursā, Edijs pabeidzis studēt.

— **Kad un kā radās tāda doma? Tolaik krūmmellenes Latvijā laikam nebija pārāk izplatītas.**

Gunita: — Tieši kā tas notika, nepateikšu. Ivars par to sāka runāt, un vēl mūs iedrošināja Jurijs Kondratenko, kurš toreiz te darbojās LIFE projektā. Iepazināties. Viņš, mācoties Lundas universitātē, rakstīja darbu par saimniekošanu laukos. Krūmmellenes, iespējams, audzēja tikai vienā saimniecībā, *Abullāčos* Brenguļu pagastā. No sākuma tam nepiekritu, bet tad biju ar mieru. Pirmās krūmmellenes iestādījām 2004. gadā.

— **Tātad bijāt bez priekšzināšanām.**

Gunita: — Joprojām mācāmies! Mani toreiz pamudināja neizmantotā, ļoti akmeņainā zeme. Apnika lasīt akmeņus. Vieta arī bija nesmuka. Gribējām to sapost un audzēt ko tādu, lai nebūtu katru gadu jāar un jālasa akmeņi. Kursos mācījāmies meliorāciju, pēc tam arī meliorējām zemi un iestādījām pus-

hektāru. Tagad krūmmellenes aizņem apmēram hektāru.

— **Vai viss gājis gludi?**

Gunita: — Kad otrā laukā iestādījām *Patriota* šķirni, tā neražoja. Šķirne pati par sevi ir laba, kļūdījušies bija stādu audzētāji. 2011. gadā šo šķirni izrakām ārā, palika tikai divas rindas. Dabūjam stādīt no jauna.

— **Kā vēl ielabojāt zemi?**

Gunita: — Arī šajā jautājumā mums sākumā domas atšķīrās. Ivars uzskatīja, ka nevajag lietot kūtmēsļus. Tagad mūsu pieeja ir kā jau bioloģiskajai saimniecībai — lietojam vircu, kūtmēsļus, visu saprāta robežās. Internets dod iespēju uzzināt, kā rīkojas citi krūmmelleņu audzētāji, piemēram, Krievijā.

— **Kas sagādā galvenās rūpes pēc iestādīšanas? Pavasara salnas, meža zvēri?**

Gunita: — Protams, salnas. Lietojam dūmu sveces. Jābūt modriem, naktīs jāceļas un jāiet.

Ivars: — Apkārt stādījumiem ir drāšu žogs, bet kāds parokas apakšā un lien iekšā, āpsis vai jenots. Viņš grib ogas tieši no krūma, uzguļas tam virsū un aplauz zarus. Redzējuši to neesam, bet tā spriežam.

Gunita: — Putni gan, par laimi, tikpat kā neēd. Drusku esam salikuši plīvojošas lentes.

— **Kā ar ražību? Un vai ar hektāru pietiek?**

Atpakaļlaiks

Balāde par Rākstu Mirdzu

Nobeigums. Sākumu sk. iepriekšējā numurā.

— **Kā nācās, ka Rākstos nebija elektrības? Vai šīs mājas vispār bija palikušas ārpus GO-ELRO* plāna?**

Ina: — Tā varētu būt, ne jau viena vien saimniecība Dundagas pagastā bija palikusi neelektrificēta.

— **Un vai māja tobrīd bija lielāka par pašreizējo karkasu?**

Valentīna: — Nē, tāda pati. Senos laikos gan bijusi krietni garāka.

— **Bet brālis bijis īpatnējs, tur Vilnim Petrovicam taisnība?**

Valentīna: — Jā, ar novirzēm. Mirdza brāli nekad nepieminēja.

Ina: — Astoņdesmito gadu beigās viņa jau dzīvoja viena. Brāli viņa tiešām nepieminēja.

— **Pašai bērnu nebija?**

Valentīna: — Nē. Tikai brāļa bērni Kolkā. Vēl radi Dundagā. Kaut gan viņa par radiem nestāstīja, tomēr visiem zināja dzimšanas dienas, tāpat paziņām, bijušajiem darbabiedriem. Apbrīnojama atmiņa!

Neatkarības laikos viņa gribēja atgūt savu zemi, cīnījās ar nacionālo parku, kas piedāvāja zemi citur.

Ina: — Viņai bija vectēva un vectēva brāļa zeme. Ar pēdējā zemi bija sarežģījumi.

Valentīna: — Mirdzai piedāvāja citviet, bet viņa par šo piedāvājumu pateica līdzīgi kā par drēbēm: «Man svešu zemi nevajag. Dievs debesīs redz, ka tā ir maniem senčiem piederējusi. Tie, kas uz veca cilvēka rēķina grib mantkārīgos nolūkos iedzīvoties, lai to dara — uz savu sirdsapziņu». Viņa par to bija sašutusi.

— **Bet vai tad viņa neko neatguva no saviem īpašumiem? Nepaguva gūt nekādu labumu?**

Valentīna: — Viņa ilgi cīnījās ar nacionālo parku, cik daudz īpašumu atguva, nezinu, bet dokumentus beigās dabūja.

— **Un kad viņa aizgāja mūžībā?**

Valentīna: — Tūlīt pēc janvāra vētras 2005. gadā. Mūsu pēdējā tikšanās notika īpatnēji. Bija decembris, auksts, sniegunis, gandrīz jau nakts — ap deviņiem vakarā. Dzirdu — klauvē pie manas mājas durvīm. Pieeju, paskatos pa logu, tā kā Mirdza. Vai tā var būt?

— **Cik tālu ir Rāksti no Ķesteriem?**

Valentīna: — Kādi trīssarpus kilometri. Prasu: «Mirdza, vai tu?» «Jā. Vai tu mani ielaidīsi?» Protams, kā citādi. Atveru durvis. Pirkstaiņi rokās, plāna neilona jaciņa mugurā, lakatiņš galvā. Seja sarkani zila. Prasu, kā viņa te gadījies. «Es kājām atnācu». Tas jau saprotams. Labi, aicinu žigli iekšā. Ievedu mājā un grasos uzlikt tēju, bet viņa gandrīz grib mani atrunāt. Aicinu atgērbties. «Novilksim zābakus, zeķes, es uzsildīšu ūdeni, pamērcēsim kājas». Viņai galīgi nebija spēka. Tik tikko pati jaudāja novilkt zābakus. Uzvēru tēju, pacienāju ar to, kas mājās ir. Viņa saka: «Bet man nav naudas, ar ko samaksāt». Es saku preti: «Vai tad, kad nāk ciemos, kāds prasa naudu? Ja tu pati esi izvēlējusies pie manis atnākt un es tevi pieņemu, tad tev ir jāsamierinās ar to, ko tev piedāvāju». Uzklāju viņai gultu. Tad viņa iebilst: «Es vairākus mēnešus neesmu īsti mazgājusies. Es tak nevaru baltos palagos gulēt!» Saku: «Mirdza, man tepat ir aka pagalma vidū, man nav grūtību izmazgāt. Gan jau tiks galā!»

Viņa palika pie manis. Tad vienu nakti piebrauca kāda automašīna un uzturēja. Viņa uztrūcās augšā un teica: «Celies, celies, ir atbraukuši zagļi, viņi grib mūs apzagt!»

— **Bet vai viņa pateica iemeslu, kādēļ aukstā ziemas naktī un sniegunī pie jums bija atbrīdusi?**

Valentīna: — Es viņai to nejautāju. Tas bija izmisums.

— **Izmisums un ārkārtējs solis, bet varētu taču nākt pa dienu.**

Valentīna: — Aplinkus ieminējos, un tad viņa teica: es redzu savas mājas. Eju uz sa-

vām mājām. Es teicu: «Mirdza, tavas mājas jau ir Rākstos!» «Nē, tās nav manas mājas, es dodos uz īstajām mājām». Un to viņa sacīja entās reizes. Viņa drīzāk domāja par debesu mājām.

— **Un cik ilgi tā nodzīvoja?**

Valentīna: — Pie manis dienas desmit. To laikā vēl piedzīvoju gadījumu, kas vedināja domāt, ka viņai piemīt īpašs spēks. Helēna jau bija stāstījusi par ugunsgrēku Rākstos, kad mājas tomēr nenodega. Mirdzai esot bijuši ugunsvārdi.

— **Brālis Rākstus vairākkārt gribēja nodezīnāt, bet kā neizdevās, tā neizdevās...**

Valentīna: — Jā. Nākamajā dienā pēc ierašanās Ķesteros Mirdza sāka runāt par savu suni, par Mamzeli. Starp citu, suns joprojām ir pie manis, Mamzele ir Mirdzas dots vārds! Mirdza suni ļoti mīlēja. Nu viņa man saka: «Mani nevajag barot, aizej pabarot suni!» «Bet Mirdza, viņš ir brīvā valā un nikns!» «Vai tu gribi, lai mans suns nomirst badā? Tev jāiet viņam pakal!» Teicu, ka man ir bail. Viņš tolaik bija jauns un sirdīgs. Pie ķēdes gan nekad nebija turēts, bet nikns. Tagad viņš ir krasi pārvērties, mierīgs. Mirdza man iedeva savu jaku, lai velku mugurā, un lika paņemt kādus gardumus. Nekādu saiti, neko! Labi, iedošu ēst, bet ja mani neklausīs? «Par to tev nav jāuztraucas, tev tikai jāaiziet un jāpabaro». Paņēmu kaulus un gaļas gabalus un devos ceļā. Pa ceļam skaitīju Tēvreizi latviski un lībiski arī, Helēna mani bija iemācījusi. Varbūt tomēr zvērs mani neapris... Aizeju. Kā Mamzele mani ierauga, tā uzreiz uzslejas augšā un iegaudojas «auuūū!» Ko nu!? Stāvu kā iemieta. Biju lasījusi, ka nedrīkst sunim skatīties acīs un mukt, nedrīkst parādīt bailes. Jāiet it kā savā nodabā. Pame-tu kaulu. Ne viņš ēd, nekā, tikai nāk man tuvāk. Pienāca, apostīja, nomierinājās un atnāca man līdzī uz Ķesteriem! Vai tiešām Mirdzai bija tāds spēks?

— **Drīzāk jau spēks iemājoja saimnieces Mirdzas jakā. Saoda.**

Valentīna: — Mamzele atnāca līdzī, viss kārtībā. Bet tad nomira Maija Valce. Bijām ļoti tuvās, labās attiecībās. Jābrauc uz bērēm, bet bēres ir Liepājā. Kā tagad Mirdzu vienu atstāšu?

Pa to laiciņu, kamēr Mirdza dzīvoja pie manis, viņa kļuva nemierīga. Naktīs mēdza celties augšā un rakņāties pa savu somu, krāmēt savas grāmatas. Prasīju, ko viņa dara. Viņa sacīja, ka esot darījusi daudz ļauna, atkal runāja, ko visu gribot aiznest līdzī uz savām īstajām mājām. Starp citu, man palika viņas Bībele. Tad painteresējos par viņas radiem, un atklājās radniecība ar Skadiņiem Košragā.

— **Tad jau 50 procentu varbūtība, ka Liepiņa ir arī mana radniece.**

• Valentīna Dzene ar Mirdzas Mamzeli. 2016. gada oktobris.

Valentīna: — Man ienāca prātā Rūta Štokmane Vārpās, aiz Brauskām. Es pie viņas gāju pēc piena un olām, bijām paziņas. Kas vēl cits Mirdzu uz dažām dienām paņems? Aizgāju un izstāstīju savu lietu. Uz kāzām vēl varētu nebraukt, uz bērēm jābrauc. Vai nevar izlīdzēt? «Nu ko tad darīt, jālīdz», viņa teica. Sarunāju ar Mintautu Krasonu, viņš tad bija mūsu draudzē, lai ar savu auto aizved Mirdzu pie Rūtas. Es Liepājā pavadīju divas diennaktis. Atgriezos, eju pie Mirdzas. Jau pie manis dzīvojot, viņai bija kļuvis sliktāk, pa šo īsu laiku — vēl vairāk. Mēģinājām sadabūt rokā viņas radus, neviens nelikās ne zinis. Pilnīgs strupceļš. Zvanu uz Dundagas ambulanci. Nē, viņai ģimenes ārsta nekad nav bijis, uzskaitē nav, neko nevar līdzēt. Ko darīt, saukt ātro palīdzību? Tik slikti it kā vēl

vēkiem, kas aizdedzināja kūlu, kad izcēlās pēdējais ugunsgrēks Rākstos. Tātad viņa pati nebija aizdedzinājusi! Lūdzās par brāli, vēl citiem radiem, ar asarām acīs. Naktīs murgoja, bet tas bija ar jēgu. Viņa pieminēja māti un tēvu, un allaž tas notika tādās kā vārsnās, pieminot Dievu.

Mirdza nebija draudzē, bet, ja mācītājs dzīvotu uz vietas, būtu aicinājusi. Mirdza pateicās par mani un lūdza piedošanu, ja kādreiz izturējusies asi.

Kamēr Mirdza vēl bija stipra, mēs runājām arī par ticības lietām. Viņa skaidroja, kāpēc nav draudzē: «Mazirbes baznīcu vēl nesen noliedza, nicināja. Tie paši cilvēki, kas pirms dažiem gadiem to nopulgoja vai vienaldzīgi gāja garām, nu būs Pestītāja glābēji? Kur tad bija, kad vajadzēja darīt, kad vajadzē-

• Mirdza Liepiņa (no kreisās) pie savas mājas. 20. gs. 90. gadu sākums.

Foto no Mirdzas Liepiņas (Valentīnas Dzenes) albuma

nav, neuzdrīkstos.

Bet pavisam drīz kļuva pavisam neizturami. Rūta saka — ārprāts! Pa nakti visu māju pārkrāmē, sākas caureja, citas nopietnas veselības likstas. Kā nogādāt pie ārsta? Piezvanu ātrajiem. Man atbild: ja ģimenes ārsts nav apskatījies, mēs nebraucam. Bet viņai ģimenes ārsta nekad nav bijis! Zvanu Sociālajam dienestam. Arī nelielas ne zinis. Atkal iedomājos par Mintautu. Viņš taču ārsts! Atbrauca, paskatījās un sacīja: «Nav divu domu, viņa ar steigu jāved pie ārsta!» Bet kā? «Neuztraucieties», Mintauts teica. Devās uz Dundagu, acīmredzot visu nokārtoja, jo atbrauca ātrā palīdzība. Mēs Mirdzu apmazgājām, uzģērbām tīras drēbes.

Mintauts bija ļoti cilvēcīgs. Bet pārējie... Tāda bezkaunība! Mēs ar Rūtu spriedām: ja nu kaut kas ar Mirdzu notiks, mūs vēl sāks tiesāt, ka neesam snieguši palīdzību, kāds vēl iedomāsies, ka esam cerējuši uz viņas mantu.

— **Nu ja, dakterim runāt ar dakteri ir cits līmenis.**

Valentīna: — Pirms vēl braucu uz Liepāju, Mirdza skatīja lūgšanas. Juta savu drīzo aiziešanu... Lūdza, lai Dievs piedod tiem cil-

ja maksāt nodokli?» Viņai arī glabājās burtnīcās uzrakstītas tādas kā dziesmas vai dzejoļi ar izteikti garīgu tematiku. Tie nav Mirdzas sacerēti, bet ar tiem ilgu gadu dzīvojuši viņas senči, acīmredzot lasot līdztekus Bībelei.

Ātrā palīdzība Mirdzu nez kāpēc aizveda uz Sabili. Katram gadījumam iedevu savu telefona numuru. Pēc trim dienām man zvana, lai braucot pie viņiem, Mirdzu pārvedīšot uz Dundagas slimnīcu, man jāsamaksā par tur pavadīto laiku. Es skaidroju: pirmkārt, neesmu nekāda radniece, otrkārt, man nav transportlīdzekļa, treškārt, man ir tik niecīga pensija, ka nespēju arī samaksāt. Atkal vērsos pie Mintauta: «Glāb nu!» Mintauts laikam aizgāja uz Sociālo dienestu, tas samaksāja, Mirdzu pārveda uz Dundagu. Tur arī Mirdza nomira...

Mirdzas soma palika pie Rūtas, viņa to atdeva radiem. Viņi mums pateica, ka bēres būs trijos pēcpusdienā. Izrādījās, ka tās notikušas pavisam citā laikā, bez mums, bez mazirbniekiem, kas Mirdzu pazina.

Radi pēc tam dalījās un tiesājās, kādi četri pretendenti. Vēlāk Rākstus nopirka kāds cits, tā ķēdīte turpinājās, līdz bijušais Mirdzas Liepiņas īpašums nonāca pie tā cilvēka, no kura Rākstus ieguva Krišjānis Jermaks.

Viņu un pārējos puikas es pagājušajā vasarā ļoti labi pieņēmu, viņi mani sauca par mīlo vecmāmiņu, solīja uzcelt māju un ko vēl ne. Bet sāka arī mani drusku apcelt. Kad sasilmu un lūdzu, lai salasa mazliet gailenes un brūklenes, tad kādu laiku pazuda. Kad lūdzu, lai iztīra dīķi, un solīju par to samaksāt, tad atbilde bija: jā, jā, par velti izdarīs, nekādu naudu nevajag, tikai kādu gurķīti un dārza odziņu. Bet pazuda, un tā vēl šodien nekas nav darīts.

— **Cerams, ka pavasarī kompānija atgriezīsies. Es par viņiem solījos vēstīt Rākstu rakstos.**

Ina: — Abi vārdi varbūt tiešām ir saistīti.

Valentīna: — Netālu no Mirdzas mājas smilšakmenī ir seni rūnu raksti. Arī Vidzemē ir līdzīga vieta, smilšakmenī seni raksti, un arī tur tuvākās mājas nosauktas par Rakstiem.

Ina: — Tā varētu būt, tikai šeit patskanis pavilkts garš.

Autora foto

Raibs kā dzeņa vēders

Izstāde atkal ceļā!

Kubalu skolas-muzeja ceļojošā izstāde *Kas viņ tād ī? / Kes nad on?*, kas tapa sadarbībā ar Palamuses Oskara Lutsa draudzes skolas muzeju Igaunijā, atkal ir ceļā. 9. I izstādi atklāja Latvijas Universitātes (LU) Akadēmiskās bibliotēkas telpās, pēc tam tā dosies apceļot Vidzemi, bet gadu noslēgs Latvijas Nacionālajā bibliotēkā.

Šahs skolēnu brīvdienās

Tradicionālajā Ziemassvētku turnīrā bērniem un jauniešiem 28. XII Kuldīgas šaha skolā piedalījās arī visi tobrīd veselie Dundagas šaha pulciņa dalībnieki.

Viskuplāk dundadznieki bija pārstāvēti iesācēju grupā, kurā pavisam spēkiem mērojās 16 jaunie šahisti. Izcils panākums mūsu jaunākajam dalībniekam Ernestam Brikainim — uzvaras visās 7 partijās, pārliecinoša 1. vieta un izpildīta IV sporta klase. Ernestiem acīmredzot jāspēlē šahs, jo labas sekmes arī Ernestam Šmēdiņam — 3,5 punkti un 8. vieta. Pārējiem diviem mūsu pirmziemniekiem, Annai Rebekai Irbei un Rūdolfam Dambergam, šīs bija pirmās sacensības mūžā. Anna, varonīgi cīnīdamās ar lampu drudzi un pretspēlētājiem, ar četriem neizšķirtiem nopelnīja 2 punktus un dalītu 13.–14. vietu, savukārt Rūdolfs ar 1 punktu ieņēma 15. vietu.

2002.–2005. gadā dzimušo grupā sacentās visvairāk dalībnieku, 45, viņu vidū arī divi mūsējie. Matīss Vīksna ar 3 punktiem ierindojās dalītā 24.–33. vietā, Emīls Ķiršakmens ar 1 punktu palika 45. vietā.

2006.–2007. gadā dzimušo grupā 40 dalībnieku vidū ļoti labas sekmes guva Emīls Grīnerts, kas ar 5 punktiem dalīja 3.–7. vietu un izpildīja III sporta klases normu. Ingaram Blumbergam 3 punkti un 24. vieta, Kevins Krasons debijas reizē atzina citu pretinieku pārkāpumu.

2008.–2009. gadā dzimušo grupā 25 dalībnieku konkurencē Vilis Čoders ar 2 pun-

Ceļojuma pieturpunkti: LU Akadēmiskā bibliotēka 9. I–6. II; Salacgrīvas muzejs 6. II–26. II; Staiceles Lībiešu muzejs *Pivāliņd* 27. II–19. III; Naukšēnu Cilvēkmuzejs 20. III–9. IV; Valkas bibliotēka 10. IV–1. V; Druvienas vecās skolas muzejs 1. V–21. V; Madonas novadpētniecības un mākslas muzejs 22. V–11. VI; Birzgales muzejs *Rūķi* 12. VI–2. VII; Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs 4. IX–15. X; Latvijas Nacionālā bibliotēka 1. XI–22. XII.

• Uzvarētājs ar simtprocentīgu rezultātu, dundadznieks Ernests Brikainis.

Gunāra Gertnera foto

ktiem ieņēma dalītu 22.–25. vietu.

Kā pirms daudziem gadiem teica lielmeistars Jānis Klovāns — galvenais ir patika pret šahu. Ja tā būs, tad savienojumā ar darbu būs arī rezultāti.

Lai visiem skaistas kombinācijas Jaunajā gadā!

Alnis Auziņš

27. XII sēdē nr. 8 izskatīja 3 administratīvā pārkāpuma lietas:

1 par zāles neplaušanu, lai novērstu kūlas veidošanos (LAPK 51. p. 2. d.) — persona administratīvi sodīta ar 140 € naudas sodu;

1 par dzīvnieku turēšanas, labturības, izmantošanas un pārvadāšanas prasību pārkāpšanu, ja to dēļ nodarīts fizisks kaitējums (LAPK 106. p. 2. d.) — persona administratīvi sodīta ar 15 € naudas sodu;

1 par sadzīves atkritumu radītāja nepiedalīšanos pašvaldības organizētajā sadzīves atkritumu savākšanā (LAPK 75. p. 2. d.) — persona administratīvi sodīta ar 70 € naudas sodu.

Dace Kurpniece, komisijas sekretāre

* LAPK — Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss.

Dundznik valad

Kubalu skolā-muzejā (KSM) var iegādāties Viļņa Mitlera grāmatu *Dundznik valad*. Cena — 6,70 €.

2015. gada beigās ar Valsts Kultūrkapitāla fonda finansiālu atbalstu dienas gaismu ieraudzīja Kubalu skolas-muzeja rakstu III krājums — Viļņa Mitlera grāmata *Dundznik valad*. Izdevumā iekļautā skaidrojošā vārdnīca ietver ap 3700 vārdu un izteikumu ar valodas paraugiem, tekstu krājums — 51 nostāstu un autora piedzīvoto notikumu pierakstu, izteicienu apkopojums — ap 430 sakāmvārdu un

Pēc pieredzes Islandē

No 4. līdz 9. XII Islandes galvaspilsētā Reikjavīkā notika četru dienu starptautiskas mācības *The Youth Council of my Dream* jaunatnes darbiniekiem un pašvaldību pārstāvjiem darbā ar jaunatni. Tajās piedalījās arī Dundagas novada pašvaldības sporta un jaunatnes lietu organizatore Tamāra Kaudze. Apmaiņas braucienu nodrošināja Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra.

Pieredzes apmaiņā satikās jaunatnes politikas veidotāji no deviņām dažādām valstīm, lai uzzinātu, kā nacionālā līmenī uzlabot darbu ar jaunatnes padomju pārstāvjiem.

Galvenais mācību mērķis bija radīt vidi, kurā satiekas jaunatnes darbinieki un pašvaldību pārstāvji, lai dalītos pieredzē, iedvesmotos un uzlabotu turpmāko darbu.

Četru dienu laikā bija iespēja uzzināt Dānijas, Īrijas, Zviedrijas, Somijas, Austrijas, Igaunijas un Polijas pārstāvju pieredzi darbā ar jauniešiem, jauniešu padomēm un sadarbību ar vietējo pašvaldību.

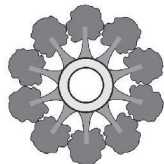
Domājot par Dundagas novada jauniešiem, būtu jāmudina, lai arī mūsu pašvaldībā no jauna izveidotos jauniešu padome un arī viņiem būtu tiesības iesaistīties lietu izlemšanā. Agrāk šāda padome ir bijusi, taču tā nav spējusi ilgi darboties. Sarežģītākais uz-

Jaunas ielas

Gada beigās Dundagā ir izveidotas divas jaunas ielas — Ozolu iela un Parka iela, kā arī piešķirtas jaunas un mainītas līdzšinējās adreses objektiem šajās ielās.

Ar novada domes 27. X sēdes lēmumu nr. 215 *Par pašvaldības ceļiem un ielām* Dundagā, nekustamā īpašuma ar kadastra nr. 8850 020 0477 zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8850 020 0519 par pašvaldības ielu ir noteikta «Ozolu iela». Tai vajadzēja nosaukumu, jo, sadalot pašvaldības īpašumu, izveidoja 5 zemes gabalus, no kuriem 3 ir plānots atsavināt, bet uz viena atrodas piebraucamais ceļš.

Ar novada domes 24. XI sēdes lēmumu nr. 230 *Par ielas nosaukuma piešķiršanu Dundagas*

ZBA Ziemeļkurzemes Biznesa Asociācija

Biedrība Ziemeļkurzemes biznesa asociācija aicina uzņēmējus un citus interesentus apmeklēt semināru 24. I plkst. 10.00 Dundagas pils mazajā zālē par LEADER finansējuma piesaistes iespējām uzņēmējdarbības veicināšanai un dzīves kvalitātes uzlabošanai lauku apvidos.

parunu. V. Mitlera veikums ir izcils dzimtā novada patriota pašapziņas un valodas vērtības izpratnes paraugs. Autora darbs, raksturojot viņa dzīves laika Dundagas apvidus «kalna ļaužu» sarunvalodu, būs vērtīgs ieguvums katram novadniekam, valodas un kultūrvēstures pētniekam.

Pērn ar Dundagas novada pašvaldības atbalstu grāmata izdota atkārtoti, tādējādi katram dodot iespēju to iegādāties!

Lai būtu droši, ka grāmatu varēsiet saņemt, lūdzam iepriekš zvanīt muzeja vadītājam pa tel. 26332238.

Marta Ratkeviča, KSM vecākā speciāliste

devums būs sākt visu no jauna un noskaidrot, vai jaunieši būtu gatavi iesaistīties. Katrā valstī darbs ar jauniešiem tomēr nedaudz atšķiras. Piemēram, Zviedrijā un Islandē ar jauniešiem un jauniešu padomi kopā strādā vairāki cilvēki, ir noteikumi un sistēma, kas paredz, kā jaunieši var iesaistīties lēmumu pieņemšanā vietējā pašvaldībā. Jauniešu padomes mērķis ir pārstāvēt jauniešu intereses, rīkot jaunatnes forumus, organizēt un piedalīties pieredzes apmaiņas braucienos, rīkot dažādus pasākumus. Protams, šāda mēroga aktivitātēm ir atvēlēti budžeta līdzekļi. Lai jauniešu padome darbotos ilglai cīgi, tās izveidē jāiegulda liels darbs. Ar jauniešiem strādā jau skolas vecumā, un viņi vēlāk kļūst par nākamajiem jauniešu padomes locekļiem.

Pieredzes apmaiņas brauciena secinājums ir — darbā ar jauniešiem nav robežu, ir jāsaprot un jājūt, ko viņi vēlas, jāiedvesmo, jāuzrunā, jābūt atvērtam un pieejamam. Jauniešiem ir jājūt, ka arī viņu vēlmes vai idejas uzklausa, tā viņus motivējot aizvien vairāk iesaistīties lietu izlemšanā. Iesaistot jauniešus, jāizstrādā jauniešu politikas attīstības stratēģija, jo tieši abpusējā sadarbībā arī slēpjas veiksmes atslēga.

Tamāra Kaudze, sporta un jaunatnes lietu organizatore

ciemā nekustamajos īpašumos *Strautiņu Pelītes, Zeme Pils ielā* un *Zeme Parka ielā* ir noteikta iela ar nosaukumu *Parka iela*. Ielai vajadzēja nosaukumu, jo a/s Latvijas valsts meži savā īpašumā ir uzbūvējusi biroja ēku.

Ar Dundagas novada pašvaldības izpilddirektores 30. XI lēmumu nr. DD-3-5.1./16/9 un nr. DD-3-5.1./16/10 adresācijas objektiem *Ozolu ielā* un *Parka ielā* ir piešķirti numuri. Īpašumam Pils iela *Dūdas vecā adrese Pils iela 11 a* mainīta uz *Ozolu iela 1*; īpašumam Pils iela *Dangas* vecā adrese Pils iela 11 b — uz *Ozolu iela 2*; īpašumam Pils iela 11 c piešķirta jauna adrese *Ozolu iela 6*; īpašumam Pils iela 11 d — *Ozolu iela 4*, bet īpašumam *Pils mežs Dundaga-Centrālais* — *Parka iela 1*.

Lauris Laicāns

Administratīvajā komisijā

22. XI sēdē nr. 7 izskatīja 2 administratīvā pārkāpuma lietas:

1 par fizisku vardarbību pret bērnu (LAPK* 172.² panta pirmā daļa) — persona administratīvi sodīta ar 10 € naudas sodu;

1 par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem par LAPK 172. ² panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu — personai piemēroja audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus — noteica uzvedības ierobežojumus līdz vienam gadam saskaņā ar likuma *Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem* 6. pantu un 10.¹ pantu).

Valentīna: — Laimonis Zembahs atstājis daudz materiālu par savu dzimto Mazirbi Gunāram Laicānam. Zembaha vecvecāku atmiņās Mazirbes ciema pirmā apdzīvotā vieta esot bijusi *Rāksti*.

— **Es arī esmu ielūkojies Zembaha atmiņās. Ja nemaldos, viņš tur min, ka *Rāksti* ir uz robežas, tāds kā Mazirbes priekšpostenis, dažos iedalījumos pieskaitīts Mazirbei, citos ne.**

Ina: — Tie gan nav rūnu raksti, tie ir mazliet līdzīgi, bet nav noskaidrots, kas tieši. Ir arī viens ugunskrusts.

Valentīna: — Viena līdzīga zīme ir uz pēdējās lata monētas. Nu jau *Rākstu* raksti ir krietni ar sūnām aizauguši.

Ina: — Tādi var saglabāties ļoti ilgi. Ļoti ciets smilšakmens. Iespējams, ka šie raksti ir

bijuši segti ar smiltīm, tās nobrukušas, un atklājušās zīmes. Tur ir bijis arī Guntis Eniņš. Tā vieta ir gandrīz pie Pēterezera dabas takas, kilometrus divarpus no mājām, abas vietas savieno Rākstupīte.

— **Vai jūs tagad arī aizejat līdz *Rākstiem*? Brūklenēs vai tāpat vien?**

Valentīna: — Uz *Rākstiem* vairs ne. Mirdzai kādreiz sāpēja, ka ilgos padomju gadus daudzi gājuši vienaldzīgi garām Mazirbes dievnamam. Bet mēs bieži vien vienaldzīgi paejam garām arī dvēseliski bagātiem, varbūt īpatnējiem cilvēkiem, un atpompamies, kad ir jau par vēlu...

Mēs ar Mamzelīti šad tad aizejam uz Mazirbes kapiem pie Mirdzas. Cik nu spēka, kaut cik sakopju kopiņu.

Ina: — Es gan pēdējos gadus katru vasaru

aizstaigāju uz *Rākstiem*. Kūts galā vienmēr saplūcu kārtīgu saišķi piparmētru. Īstās, ar spēcīgu mentola aromātu. Papriekš gan vienmēr Mirdzai palūdzu atļauju.

Alnis Auziņš

* Jaunās paaudzes pārstāvim lūgums paprasīt vēstures skolotājam vai paskatīties interneta meklētājā.

Pēc raksta pirmās daļas nodrukāšanas decembra *Dundadzniekā* Ojārs Rēriha kungs izteica iebildes pret Valentības Dzenes teikumu (10. lpp): «Vēlāk Mirdza ar Rērihiem sanāca naidā, jo viņi *Rākstu* tuvumā gāja lakšus plūkt». Nekā tamlīdzīga neesot bijis. Atvainojamies Rēriha kungam! Vienlaikus atgādinām, ka intervijās par datu pareizību atbild intervējamais.

«Dundadznieks» nr. 1 (218) 2017. gada janvāris.

Dundagas novada pašvaldības izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas nr. 000702696.

Adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV-3270.

Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gunta Abaja, Baiba Dūda, Zinta Eizenberga, Gunārs Laicāns, Lauris Laicāns, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Smaida Šnikvalde, Baiba Tendere un Jānis Zadiņš.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegusi amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervēja-mais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā. **Metiens:** 1500 eks. **Internetā:** www.dundaga.lv/avize

Dzīve tuvplānā

Uzsnīga sniedziņš balts... Protams, «zemei palika silti», kā senlaikos ar Māra Čaklā vārdiem dziedāja brāļi Ziemeļi, bet sniegs nozīmē arī to, ka sācies pēdu laiks. Kam no pēdām bēdas, kam prieks, — no kāda redzes viedokļa uz to paskatās! Bet rūsganais lapsa kūmiņš tikmēr iet savās gaitās, daudz neprātodams, vai sastapsies ar mednieku vai fotomednieku, jo — kurš tad cits viņa vietā ies? *Vilņa Skujas foto*

Ziemassvētku koncertā Kolkas tautas namā pamatskolas pūtēju orķestris savā saimē uzņēma divus jaunus dalībniekus. Attēlā redzam, kā orķestra vadītāja Rudīte Rēriha rūķcepurī pielaiķo Ričardam Laukšteina. Otrā jaunuzņemtā, Kristīne Liepiņa, orķestrī atgriezies pēc desmit gadu pārtraukuma. Bet pavisam Rudītes vadībā muzicē 25 aktīvi dalībnieki. Lai tālu skan arī jaunajā gadā! *Alda Pinkena foto*

No putna lidojuma I. Lai arī ar mūsdienu iespējām iegūt šādus attēlus var aizvien biežāk, tomēr katreiz, skatoties skaistas fotogrāfijas, uzņemtas no augšas, var tikai apskaut putnus. Šajā attēlā redzam fotogrāfa iemūžināto jūras atkāpsanos Kolkasragā pagājušajā rudenī. Starp citu, ja mēs gribētu būt precīzi, tad šī vieta Latvijas kartē laikam būtu jāmaina visbiežāk. *Artūra Dombrovska foto*

«Gleznot — tas ir pareizo krāsu pleķīti ielikt pareizajā vietā», saka Dundagas Mākslas un mūzikas skolas skolotāja Dace Čodera, kas kopā ar kolēģēm Sandru Dadzi un Silviju Vansoviču 27 dundadziņecēm mācīja mākslas pamatus studijā «Māksla». «Centos strādāt tā, lai viņas it kā nejausi nonāktu pie gala rezultāta». Šī krāsaino darbu siena, uzburta no trim pamatkrāsām vien, ir uzskatāms rezultāts! *Daces Čoderas foto*

No putna lidojuma II. Tāds izskatās Dundagas centrs. Šajā gadījumā putna lomā iejuties helikopters, un pērnuden dažī laimīgie šo «putnu» varēja izmantot, lai no augšas paskatītos uz savu īpašumu. Pavisam cits lielums jeb drīzāk jau «mazums», pavisam cita perspektīva! Jā, ir skaisti paplavināties mākoņos, taču agri vai vēl ikvienam cilvēkam nākas nolaisties uz zemes — tiešā un pārnēstā nozīmē. *Laura Laicāna foto*

Lielogu dzērvenes sniegotajā ziemā ir lielisks līdzeklis pret saaukstēšanās slimībām — klepu, iesnām, galvassāpēm un dzīves apnikumu. Sataisi Induļa medu ar Daces dzērvenēm, un būs tāds veselības kokteilis, ka visas ligas būs kā ar roku atņemtas un pavasaris pienāks gluži nemanot! *«Dundadziņeka» foto*